

Smernica pre safeguarding

**(Smernica o ochrane detí a
zraniteľných osôb)**

2026

**Congregatio
Jesu**

Obsah

Poslanie	5
Úvod	5
Závazok k ochrane.....	5
Prístup k ochrane založený na štandardoch	5
Štandardy smernice pre safeguarding	6
Štandard 1: Čo je safeguarding	6
Kto najviac potrebuje ochranu?	6
Dôležité definície.....	6
Závazok k ochrane	7
Štruktúry a úlohy v oblasti ochrany	8
Generálna predstavená	8
Provinciálna/regionálna predstavená	9
Hlavná koordinátorka safeguardingu v kongregácii.....	9
Provinciálna delegátka pre safeguarding	10
Provinciálny/regionálny tím pre safeguarding	11
Provinciálny/regionálny tím pre riadenie a posudzovanie rizík	11
Štandard 2: Vytváranie bezpečnej kultúry ochrany a prevencie	12
BEZPEČNÉ VZŤAHY	13
BEZPEČNÉ AKTIVITY A MIESTA	14
Štandard 3: Reagovanie na obavy a obvinenia	15
Princípy riešenia obvinení zo zneužívania detí a zraniteľných dospelých	15
Definícia obáv (podnetov)	15
Definícia obvinení	15
Definícia povinného nahlasovania.....	16

Dôležitosť nahlasovania podľa <i>Vos Estis Lux Mundi</i>	16
Časový rámec zneužívania	16
Hranice.....	16
Reagovanie na obvinenia.....	17
Všeobecné zásady pri vypočutí obvinenia zo zneužívania:.....	17
Postupy pri vyšetrowaní obvinenia	18
Ak je obvinenou členka CJ	19
Štandard 4: Reagovanie na obeť a starostlivosť o ne	19
Ako reagujeme?	20
Ako sa staráme?	20
Sprevádzanie obetí (preživších)	21
Štandard 5: Riadenie a podpora obvinených.....	22
Rola a úlohy podpornej osoby	22
Plán bezpečnosti pre obvinených	22
Oznamovanie obvinení.....	23
Akým spôsobom môže byť obvinenie nahlásené.....	23
Postup po nahlásení obvinenia	23
Štandard 6 Školenie v oblasti safeguardingu	25
Kto by sa mal zúčastniť školenia o safeguardingu?	25
Školenie v oblasti safeguardingu	25
Štandard 7: Slovník a šablóny	27
Kódexy (pravidlá) správania	30
Príklad kódexu správania pre kongregáciu.....	30
Príklad kódexu správania pre dospelých prichádzajúcich do kontaktu s deťmi, mládežou a zraniteľnými dospelými	31
Príklad posúdenia rizík.....	32
Bezpečnostný plán.....	35
Úloha podpornej osoby.....	38
Úvahy pri príchode sestier/novíciek/osôb vo formácii z iných kongregácií	40
Formulár súhlasu s fotografovaním.....	40
Vyhlásenie o záväzku k smernici pre safeguarding.....	41
Slovník.....	41

Šablóna na vypracovanie letáku pre obeť, ktoré prežili	51
Kontrolný zoznam pre riadenie prípadu obvineného	52

Poslanie

Každý človek je stvorený na obraz a podobu Boha a má rovnakú dôstojnosť od počatia.

Congregatio Jesu sa zaväzuje chrániť a podporovať túto dôstojnosť neustálym úsilím o vytváranie bezpečného, podporného a starostlivého prostredia na všetkých úrovniach kongregácie, ako aj vo všetkých našich vonkajších vzťahoch.

Dobrovoľne prijímame záväzok zdokonaľovať náš systém ochrany na všetkých úrovniach, podporovať jeho zavádzanie do praxe, zabezpečovať formáciu členov a pravidelne prehodnocovať a aktualizovať naše smernice.

Úvod

Táto smernica je smernicou celého Congregatio Jesu.

Jednotlivé provincie a regióny si ju majú prispôbiť v súlade so svojimi vlastnými občianskymi zákonmi, pastoračnou činnosťou a kultúrnym kontextom. Sedem štandardov však musí zostať zachovaných a musia byť univerzálnou súčasťou života a služby kongregácie.

Záväzok k ochrane

Cieľom tejto smernice je zaistiť bezpečné prostredie, ochranu a prevenciu v pastoračnej činnosti a komunitnom živote Congregatio Jesu.

Kategoricky vyhlasujeme, že akékoľvek zneužívanie – sexuálne, emocionálne, duchovné alebo iné formy zneužitia moci – voči zraniteľným osobám, či už deťom alebo dospelým, naráža na nulovú toleranciu a bude sa riešiť v súlade s odbornými štandardmi občianskeho a kánonického práva stanovenými v tejto smernici.

Každá členka Congregatio Jesu a všetci, ktorí s nami spolupracujú, sú povinní dodržiavať túto smernicu a byť si vedomí svojej zodpovednosti pri jednaní s blížnymi, predovšetkým so zraniteľnými osobami.

Prístup k ochrane založený na štandardoch

Prístup založený na štandardoch je medzinárodne uznávaný spôsob tvorby smerníc pre safeguardingu, ktorý poskytuje jasný systém zodpovednosti a zaručuje profesionálne riešenie otázok ochrany na všetkých úrovniach. Zároveň umožňuje profesionálny audit implementácie týchto ochranných opatrení do praxe.

Štandardy smernice pre safeguarding

Štandard 1: Čo je safeguarding

Štandard 2: Vytváranie kultúry bezpečia, ochrany a prevencie

Štandard 3: Postup pri podozreniach a obvineniach

Štandard 4: Prístup k obetiam a starostlivosť o tých, ktorí prežili zneužívanie

Štandard 5: Postup voči obvinenému a jeho podpora

Štandard 6: Školenia a audity v oblasti ochrany

Štandard 7: Slovník pojmov a vzory formulárov

Štandard 1: Čo je safeguarding

Pojem safeguarding nahrádza termíny „ochrana detí“ a „zabezpečenie ochrany detí“. Cieľom je zaistiť spoločné medzinárodné porozumenie tomu, že deťom aj zraniteľným dospelým sa poskytuje maximálna starostlivosť, ochrana a čo je najdôležitejšie, že tento prístup zahŕňa prevenciu zneužívania. Safeguarding je spoločnou úlohou Cirkvi a spoločnosti s cieľom neustále zabezpečovať rovnakú úroveň starostlivosti, ochrany a prevencie.

Kto najviac potrebuje ochranu?

Každý človek potrebuje ochranu. Každá členka Congregatio Jesu by sa mala snažiť dbať o vlastnú bezpečnosť a bezpečie druhých pri rôznych formách vzájomnej interakcie, a to nielen v rámci pastoračnej služby, ale aj v komunitnom živote. Je preto dôležité, aby smernica provincie jasne definovala spôsoby, akými sa bude safeguarding uplatňovať nielen v inštitúciách a apoštolátoch, ale aj v každodennom živote každej komunity v danej provincii. Osobitnú pozornosť treba venovať počiatočnej formácii členov a členiek.

Dôležité definície

Dieťa:

Podľa kánonického práva je ním ktokoľvek mladší ako 18 rokov. Majte to, prosím, na pamäti aj v prípadoch, ak je v určitých kontextoch zákonné, aby dieťa mladšie ako 18 rokov uzavrelo manželstvo. (UNDRCⁱ)

Zraniteľný dospelý:

Znamená „akúkoľvek osobu v stave choroby, fyzického alebo duševného nedostatku alebo pozbavenia osobnej slobody, čo v skutočnosti, hoci aj príležitostne, obmedzuje jej schopnosť porozumieť alebo chcieť, prípadne inak klásť odpor voči deliktu“. (VELM 2023ⁱⁱ)

Prechodná zraniteľnosť:

Do úvahy sa musí brať aj vplyv prechodnej zraniteľnosti. Prechodnú zraniteľnosť môže zažiť ktokoľvek a malo by sa jej venovať rovnaké náležité úsilie a pozornosť. Medzi situácie prechodnej zraniteľnosti patrí napríklad úmrtie blízkej osoby, choroba, nezamestnanosť a pod. ⁱⁱⁱ

Závazok k ochrane

Zodpovednosť:

Členky kongregácie, zamestnanci a dobrovoľníci budú postupovať transparentne a niesť zodpovednosť za svoje činy a rozhodnutia vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa safeguardingu.

Ochrana:

Členky kongregácie, zamestnanci a dobrovoľníci sa budú za každých okolností usilovať uprednostňovať kultúru safeguardingu.

Posilňovanie sebavedomia a vedomostí:

Všetci zúčastnení sa budú snažiť posilňovať postavenie mladých a zraniteľných osôb tak, aby rozumeli svojim právam.

Prevencia:

Všetky činnosti a každý člen personálu sa musia primárne zameriavať na prevenciu zneužívania.

Proporcionalita:

Na podnety a obavy sa bude reagovať primeraným spôsobom, pričom prioritou zostávajú mladí a zraniteľní.

Partnerstvo:

Pri každej spolupráci sa kongregácia, zamestnanci a dobrovoľníci zaväzujú k tomu, že dôležitosť ochrany detí a zraniteľných bude prenikať všetkými spoločnými aktivitami.

Štruktúry a úlohy v oblasti ochrany

Generálna predstavená

➤ Zodpovednosti

- Nie byť konečnou zodpovednosťou za ochranu v rámci celej kongregácie.
- Preukazovať dobrú prax a silné vedenie v oblasti starostlivosti, ochrany a prevencie všetkých foriem zneužívania.
- Vymenovať v rámci generálnej rady osobu zodpovednú za safeguarding.
- Okamžite a profesionálne reagovať na všetky obvinenia predložené generalátu.
- Zabezpečiť, aby boli obeť a tí, ktorí prežili zneužívanie, prijatí a vypočutí so súcitom.
- Podporovať provinciálne a regionálne predstavené a ich príslušných delegátov pre safeguarding pri procesnom riešení prípadov obvinených.
- S podporou rady navrhovať vymenovanie provinciálneho alebo regionálneho delegáta pre safeguarding.

➤ Musí byť informovaná o:

- obvineniach voči provinciálnym alebo regionálnym predstaveným (pozri Štandardy 3 a 5),
- akomkoľvek obvinení (v rámci kongregácie),
- prípadoch, kedy provincia nie je schopná daný prípad zvládnuť,
- všetkých situáciách, ktoré majú zásadný dopad na dobré meno kongregácie.

Provinciálna/regionálna predstavená

- Nesie konečnú zodpovednosť za ochranu v rámci provincie / regiónu.
- Preukazuje dobrú prax a silné vedenie v oblasti starostlivosti, ochrany a prevencie všetkých foriem zneužívania.
- Menuje (na návrh provinciálnej rady) delegáta pre safeguarding.
- Pravidelne komunikuje s delegátom pre safeguarding a podporuje jeho prácu.
- Je plne oboznámená s prácou tímu pre safeguarding a tímu pre riadenie a posudzovanie rizík a poskytuje im podporu.
- Zabezpečuje povinné nahlasovanie všetkých obvinení provinciálnej/regionálnej predstavenej.
- Okamžite a profesionálne reaguje na všetky obvinenia v rámci provincie/regiónu.
- Zabezpečuje, aby boli obeť a tí, ktorí prežili zneužívanie, prijatí a vypočutí so súcitom.
- Informuje generálnu predstavenú a osobu zodpovednú za safeguarding na generaláte o všetkých trestných oznámeniach alebo iných závažných záležitostiach týkajúcich sa ochrany.
- Každoročne písomne podáva správu generálnej predstavenej o stave safeguardingu v provincii.

Hlavná koordinátorka safeguardingu v kongregácii

Zodpovedá sa generálnej predstavenej.

Cieľ úlohy

- Dohliadať na safeguarding v rámci celej kongregácie.
- Zabezpečovať spoluprácu naprieč celou kongregáciou.
- Zabezpečovať dodržiavanie dobrej praxe.
- Pôsobiť ako odborne informovaný a profesionálny zdroj informácií.

Hlavné povinnosti a špecializované úlohy

- Podporovať provinciálne/regionálne predstavené a ich delegátov pre safeguarding. Pomáhať im pri zavádzaní plánov bezpečnosti a predbežných vyšetrovaniach.
- Poskytovať poradenstvo a príklady dobrej praxe.
- Zabezpečovať, aby generálne vedenie malo aktuálne informácie o stave safeguardingu v rámci celej kongregácie.
- Riadiť audity safeguardingu v rámci kongregácie.

Podávanie správ

- Podľa potreby podávať správy priamo generálnej predstavenej.
- Vypracovávať písomné výročné správy.

Vzdelávanie

- Mať dohľad nad vzdelávaním poskytovaným v rámci celej kongregácie.
- Zabezpečiť, aby sa školenia o safeguardingu poskytovali jednotným spôsobom a v súlade s konkrétnymi úlohami a kontextom.
- Pravidelne sa zúčastňovať na školeniach v rámci svojej špecifickej role, vrátane sledovania medzinárodného vývoja v tejto oblasti.

Provinciálna delegátka pre safeguarding

Zodpovedá sa provinciálnej/regionálnej predstavej a hlavnej koordinátorky ochrany v kongregácii.

- Musí absolvovať povinné päťdňové prezenčné školenie pre túto úlohu, ako aj počiatočnú formáciu a ďalšie vzdelávanie podľa potreby.
- Do funkcie je menovaná na návrh provinciálnej/regionálnej predstavej, čo podlieha schváleniu generálnou predstavenou a generálnou radou.

Cieľ úlohy

- Dohliadať na všetky postupy v oblasti safeguardingu v rámci provincie/regiónu.
- Zabezpečovať dobrú prax a implementáciu smernice pre safeguarding.
- Pôsobiť ako odborne informovaný a profesionálny zdroj pomoci pre kohokoľvek v provincii/regióne.

Hlavné povinnosti a špecializované úlohy

- Podporovať provinciálnu/regionálnu predstavenú a pomáhať jej pri zavádzaní plánov bezpečnosti a predbežných vyšetrovaníach.
- Poskytovať poradenstvo a príklady dobrej praxe.
- Zabezpečovať, aby mal tím pre safeguarding aktuálne informácie o stave safeguardingu v rámci provincie/regiónu, ako aj o medzinárodnom vývoji.
- Riadiť audity safeguardingu v rámci provincie/regiónu.
- Vypracovávať ročný akčný plán.
- Absolvovať povinnú odbornú supervíziu u externého odborného supervízora.
- Zabezpečovať kvalitnú odbornú komunikáciu s ostatnými delegátkami pre safeguarding v kongregácii a s hlavnou koordinátorkou safeguardingu v kongregácii.

Podávanie správ

- Podľa potreby podávať správy priamo provinciálnej/regionálnej predstavej.
- Predkladať písomné štvrťročné správy s aktuálnymi informáciami o plnení akčného plánu, o všetkých otvorených prípadoch a o školeniach v oblasti safeguardingu.

Vzdelávanie

- Mať dohľad nad školeniami poskytovanými v rámci provincie/regiónu.
- Zabezpečiť, aby sa školenia o safeguardingu poskytovali jednotne a v súlade s konkrétnymi úlohami a kontextom.
- Pravidelne sa zúčastňovať na školeniach v rámci svojej špecifickej úlohy, vrátane sledovania medzinárodného vývoja.
- Viest' evidenciu školení o safeguardingu, ktoré členky kongregácie a iné osoby (podľa potreby) absolvovali v priebehu 12 mesiacov.
- Dbať na vysokú kvalitu školení o safeguardingu.

Provinciálny/regiónálny tím pre safeguarding

Hlavné úlohy

- Zabezpečiť, aby delegátka pre ochranu nikdy nepracovala na prípadoch sama.
- Pomáhať delegátke pre safeguarding poskytovaním odborného poradenstva a prepájaním s inými inštitúciami a agentúrami.

Členstvo v tíme pre ochranu

(Je nevhodné, aby provinciálna alebo regionálna predstavená bola členkou tímu pre riadenie a posudzovanie rizík, vzhľadom na poradnú úlohu tohto tímu.)

- Delegátka pre safeguarding (povinné)
- Odborník na safeguarding (povinné)
- Odborník s právnym vzdelaním (povinné)
- Odborník so vzdelaním v oblasti kánonického práva (povinné)
- Odborník so vzdelaním v oblasti psychológie (povinné)
- Podľa potreby osoba s lekársnym alebo pedagogickým vzdelaním, prípadne ktokoľvek, kto môže byť nápomocný v špecifických kontextoch a situáciách.

Provinciálny/regiónálny tím pre riadenie a posudzovanie rizík

Členstvo

(Je nevhodné, aby provinciálna alebo regionálna predstavená bola členkou tímu pre riadenie a posudzovanie rizík, vzhľadom na poradnú úlohu tohto tímu.)

- Delegátka pre safeguarding a traja členovia tímu pre safeguarding.

Cieľ

- Prehodnocovať vznesené obavy a obvinenia a zabezpečiť prijatie primeraných opatrení.
- Zabezpečiť povinné nahlásenie všetkých obvinení, ktoré majú charakter trestného činu, príslušným štátnym orgánom.
- Zabezpečiť nahlásenie všetkých obvinení generálnej predstavenej a hlavnej koordinátorke safeguardingu v kongregácii.
- Zabezpečiť, aby provincia/región poskytovala obetiam a tým, ktorí prežili zneužívanie, súcitnú starostlivosť.
- Zabezpečiť riadne vedenie dokumentácie a záznamov.
- Zachovávať mlčanlivosť s výnimkou okolností, kedy je nevyhnutné informovať konkrétne osoby.
- Pomáhať delegátke pre safeguarding a provinciálnej/regiónálnej predstavenej pri vypracúvaní plánov bezpečnosti a plánov starostlivosti pre obeť.
- Zabezpečiť profesionálne procesné riadenie prípadov obvinených.
- Zabezpečiť zavádzanie a pravidelné prehodnocovanie plánov bezpečnosti pre obvinených.
- Zabezpečiť prípravu vyhlásení pre médiá a tlač.

Štandard 2: Vytváranie bezpečnej kultúry ochrany a prevencie

„Bud'te celí Boží a venujte osobitnú starostlivosť všetkým, ktorých vám On dal alebo zveril do vašej zodpovednosti.“

Mary Ward

V globálne prepojenom svete sú sociálne nerovnosti, porušovanie základných práv a zneužívanie každého druhu čoraz zjavnejšie, čo vedie k ľahostajnosti, neistote a sebecku.

Pápež František sa vo svojej encyklike „*Dilexit nos*“ podelil o túžbu spoločne rozjímať o „aspektoch Pánovej lásky... aby mohli povedať niečo zmysluplné svetu, ktorý akoby stratil srdce“.

Práve v tomto svete, ktorý je našim domovom, zaznieva volanie o pomoc a túžba po nádeji. Z posolstva evanjelia vytryskuje radostná zvesť o Božej láske v Ježišovi, ktorý sa vtelil do dejín.

V tejto súvislosti *Congregatio Jesu* prijíma výzvu pápeža Františka „vrátiť sa k srdcu, konať srdcom“, byť ľuďmi srdca – nielen preto, aby sme sa chránili, ale predovšetkým preto, aby sme predchádzali každému druhu zneužívania.

Bezpečie pramení z pocitu, že sme milovaní; ochrana je pravdivá a účinná len v láske; prevencia vychádza zo srdca, ktoré bije a daruje sa. Zneužívanie sa nikdy nepodarí úplne vykoreniť, ale opatrenia v oblasti prevencie a ochrany sú našou zodpovednosťou a musia byť prioritou.

BEZPEČNÉ VZŤAHY

- **Profesionálnym posudzovaním vhodnosti** kandidátok vstupujúcich do kongregácie, ako aj budúcich zamestnancov a dobrovoľníkov, a to prostredníctvom spoľahlivého systému, ktorý sa nespolieha len na osobnú známosť, ale na robustný profesionálny proces.
- **Dodržiavaním kódexu správania**, ktorý zodpovedá kultúrnemu kontextu, občianskym zákonom a príslušnej službe každej osoby a ktorý musí každá členka kongregácie, zamestnanec i dobrovoľník prijať, rešpektovať a podpísať (vzory kódexov správania pozri v Štandarde 7).
- **Bezpečné vzťahy spočívajú v správnych a zdravých hraniciach.** K takýmto hraniciam patrí život v súlade s rešpektujúcou neverbálnou a verbálnou komunikáciou.

Proces zabezpečenia bezpečných vzťahov zahŕňa:

- Žiadosť / prihlášku (relevantnú pre danú rolu)
- Referencie (odporúčania)
- Zdravotnú prehliadku (ak sa vyžaduje)
- Psychologické posúdenie (ak sa vyžaduje)
- Odpis z registra trestov (alebo ekvivalentný doklad o bezúhonnosti)
- Úvodné školenie o safeguardingu
- Čestné vyhlásenie
- Podpísanie smernice pre safeguarding
- Podpísanie kódexu správania

BEZPEČNÉ AKTIVITY A MIESTA

Pri posudzovaní vhodnosti miesta konania sa musí brať do úvahy aj typ vykonávanej činnosti alebo práce. To je následne prepojené s ohľadom na osoby, ktoré sa danej aktivite zúčastňujú. (Pozri *Šablónu príručky pre posudzovanie rizík*).

Z hľadiska aktivít je nevyhnutné:	Z hľadiska miest/lokalít je nevyhnutné:
<ul style="list-style-type: none"> - Mať k dispozícii formuláre o schválení/súhlase s aktivitami pre deti a/alebo zraniteľných dospelých. - Zabezpečiť formuláre o súhlase s fotografovaním. - Poskytnúť informácie o plánovanej aktivite. - Zdieľať informácie o zdravotnom stave alebo osobitných potrebách, ak je to vhodné. - Vypracovať posúdenie rizík danej aktivity. - Zabezpečiť správne usporiadanie vzťahu medzi vedúcim (lídrom) a deťmi a/alebo zraniteľnými dospelými. - Mať k dispozícii kontaktné číslo pre prípad núdze. - Určiť osobu zodpovednú za safeguarding, muža alebo ženu, pridelenú k danej aktivite podľa potreby. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zabezpečiť, aby sa vykonávali každoročné posúdenia rizík s uvedením výsledkov týchto hodnotení. - Vykonávať posúdenie rizík priestorov: identifikovať skutočné alebo potenciálne nebezpečenstvá a prijať primerané opatrenia. - Ak dôjde k incidentom súvisiacim s nedostatočným zabezpečením priestorov (hoci aj dočasným), tieto musia byť zaznamenané v knihe incidentov a problém musí byť vyriešený v čo najkratšom čase. - Vypracovať posúdenie rizík miest, kam môže kongregácia priviesť deti alebo zraniteľných dospelých, a to aj na relatívne krátky čas.

Posudzovanie rizík má pre ochranu prvoradý význam, pretože umožňuje riešiť skutočné alebo potenciálne riziko všetkých foriem ublíženia, a týmto spôsobom chrániť mladých a zraniteľných a predchádzať zneužívaniu.

Presné vedenie záznamov je pre zaistenie bezpečnosti kľúčové. Zaznamenať by sa mali aj incidenty typu „**takmer sa stalo**“, spolu s dôkazom, že situácia bola včas vyriešená.

Posúdenie rizík aktivít musí byť dokončené **pred začatím akejkoľvek novej činnosti** zahŕňajúcej deti, mladých ľudí alebo zraniteľných dospelých.

Posudzovanie rizík by malo zahŕňať aj **formačné domy** a **domovy ošetrovateľskej starostlivosti, domovy sociálnych služieb**. (Pozri tiež Štandard 7).

Štandard 3: Reagovanie na obavy a obvinenia

Princípy riešenia obvinení zo zneužívania detí a zraniteľných dospelých

Každý človek je stvorený na Boží obraz a podobu a prináleží mu dôstojnosť od počatia. Uznanie dôstojnosti a hodnoty ľudskej osoby nie je novým javom, hoci v dnešnej spoločnosti sa mu často nedostáva náležitého miesta. Táto hodnota je ústredným bodom posolstva evanjelia, ako aj medzinárodných ľudských práv, čo môžeme vidieť v nasledujúcich vyhláseniach:

„Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im.“ [Mt 7, 12] a „Každý má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť.“ (Všeobecná deklarácia ľudských práv, článok 3.)

Práva detí a zraniteľných dospelých musia byť v dnešnej dobe uznávané, potvrdzované a chránené.

Congregatio Jesu sa zaväzuje podporovať a rozvíjať kultúru transparentnosti a zodpovednosti, ako aj bezpečné prostredie pre blaho všetkých na všetkých miestach našej služby i v našich vlastných komunitách.

Congregatio Jesu sa zaväzuje nahlásiť a reagovať na všetky obvinenia a podnety od oznamovateľov, ktoré zaznamenajú alebo predložia členky, spolupracovníci, rodičia, študenti a ďalší.

Definícia obáv (podnetov)

Obava (podnet) sa týka toho, čoho môže byť niekto svedkom, čo môže počuť alebo o čom môže byť informovaný, a čo sa považuje za skutočné alebo potenciálne riziko pre deti, mládež a zraniteľné osoby.

Obava v oblasti safeguardingu môže byť aj čokoľvek, čo by mohlo ovplyvniť bezpečnosť a blaho detí alebo dospelých, spôsobiť im ujmu alebo ich vystaviť riziku fyzického, duševného, sexuálneho, emocionálneho alebo duchovného poškodenia.

Obavy sa musia riešiť primerane a nesmú sa odbiť výhovorkami. Ak sa obavy ignorujú, ich vplyv sa môže kumulovať a zvyšovať riziko. Každý, kto je o obave informovaný, hoci nemusel byť priamym svedkom, má takisto povinnosť vyhľadať radu.

Definícia obvinení

Predmetom obvinenia sú skutky zneužívania a zneužívajúce správanie – či už priamym, online alebo bezkontaktným spôsobom – ktoré spôsobili skutočnú alebo potenciálnu ujmu deťom, mladým a zraniteľným osobám.

Obvinenie v oblasti safeguardingu sa môže týkať akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo ovplyvniť bezpečnosť a blaho detí alebo dospelých, spôsobiť im ujmu alebo ich vystaviť riziku fyzického, duševného, emocionálneho alebo duchovného poškodenia. Obvinenie možno klasifikovať ako podozrenie z trestného činu alebo iného delikt (netrestnej povahy).“

Obvinenia, ktoré napĺňajú znaky trestného činu, musia byť nahlásené príslušným štátnym orgánom v súlade so zákonnou oznamovacou povinnosťou. Nie každé nevhodné správanie je automaticky trestným činom; zatiaľ čo sexuálne zneužívanie dieťaťa alebo zraniteľnej osoby ním jednoznačne je, duchovné zneužívanie sa v súčasnosti za samostatný trestný čin nepovažuje, hoci obeť spôsobuje vážnu ujmu a utrpenie.

Je dôležité mať na pamäti, že jednotlivé formy zneužívania sa často vyskytujú súčasne. Napríklad sexuálne zneužívanie dieťaťa alebo zraniteľného dospelého spravidla sprevádza aj fyzické a emocionálne zneužívanie, a ak ide o cirkevný kontext, aj zneužívanie duchovné.

Definícia povinného nahlasovania

Ide o zákonnú požiadavku nahlásiť obvinenia trestnej povahy polícii alebo iným príslušným štátnym orgánom. Postup závisí od konkrétneho kontextu a existujúcich systémov nahlasovania v danej krajine. V mnohých častiach sveta je oznamovacia povinnosť čoraz prísnejšie vymáhaná a jej zanedbanie môže viesť k trestnému stíhaniu.

Provinciálna smernica o ochrane musí jasne špecifikovať postupy, ktorými sa zabezpečí plný súlad s týmito právnymi predpismi. V niektorých jurisdikciách existuje dodatočná zákonná povinnosť nahlásiť incident v presne stanovenej lehote, pričom jej nedodržanie podlieha prísnyh sankciám.

Dôležitosť nahlasovania podľa Vos Estis Lux Mundi

„Čl. 3 – Nahlasovanie

§ 1. Okrem prípadu, keď sa klerik dozvie informáciu počas výkonu služby v internom fóre (svätá spoveď), kedykoľvek sa klerik alebo člen inštitútu zasväteného života alebo spoločnosti apoštolského života dozvie alebo má opodstatnené dôvody domnievať sa, že bol spáchaný jeden z činov uvedených v čl. 1, je táto osoba povinná bezodkladne to nahlásiť miestnemu ordinárovi tam, kde k udalostiam malo dôjsť, alebo inému ordinárovi spomedzi tých, ktorí sú uvedení v kánonoch 134 CIC a 984 CCEO, s výnimkou toho, čo stanovuje § 3 tohto článku.

§ 2. Akákoľvek osoba, najmä laickí veriaci, ktorí zastávajú úrady alebo vykonávajú služby v Cirkvi, môže podať nahlásenie týkajúce sa jedného z činov uvedených v čl. 1, pričom použije spôsoby uvedené v predchádzajúcom článku alebo akékoľvek iné vhodné prostriedky.“ (VELM 2023)

Časový rámec zneužívania

Zneužívanie môže byť aktuálne, nedávne alebo v niektorých prípadoch môže dospelá osoba odhaliť sexuálne alebo iné zneužívanie, ku ktorému došlo v čase, keď bola dieťaťom. Všetky obvinenia zo zneužívania, bez ohľadu na časový odstup, spadajú do rozsahu pôsobnosti tejto Smernice pre safeguarding. Terminológia používaná v súvislosti so zneužívaním, ktoré nie je aktuálne, môže zahŕňať výrazy ako „prípady z minulosti“, „historické zneužívanie“ alebo „skutky staršieho dáta“.

Hranice

Bez ohľadu na rozdiely v miestnych zákonoch a kultúre sa musia za každých okolností dodržiavať primerané fyzické, verbálne a emocionálne hranice pri práci s kýmkoľvek. *Congregatio Jesu* sa zaväzuje k starostlivosti a ochrane detí a zraniteľných dospelých prostredníctvom:

- **Zvyšovania povedomia** o otázkach safeguardingu v školiacich programoch pre členky, zamestnancov a dobrovoľníkov.
- **Zvyšovania povedomia a porozumenia** o primeranom využívaní dotyku.
- **Jasných postupov** pri riešení obvinení zo zneužívania.

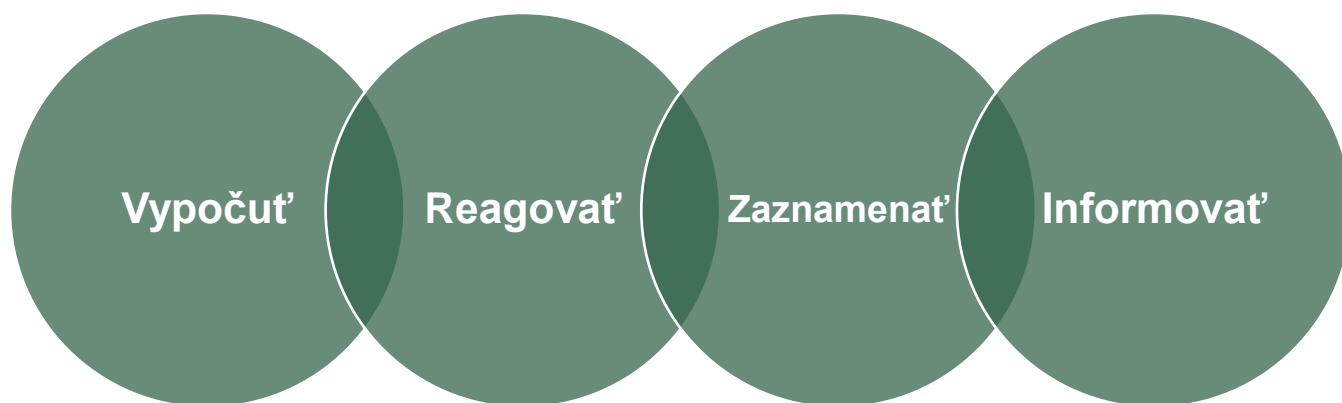

- **Kvalitných náborových pravidiel**, po ktorých nasleduje priebežné vzdelávanie a supervízia personálu.
- **Dodržiavania podpísaného kódexu správania** a usmernení pre osvedčenú prax.

Reagovanie na obvinenia

Berte všetky obvinenia vážne a bezodkladne ich nahláste príslušným štátnym orgánom, ako aj určenej delegátke pre safeguarding a/alebo provinciálnej predstavenej. Postupujte podľa jasných a primeraných postupov, ktoré poskytujú návod „krok za krokom“ ako reagovať a čo je potrebné podniknúť (pozri nižšie). Delegátka pre safeguarding by mala počas celého procesu konzultovať postup so svojím tímom.

Reagovanie na každého, kto oznámi obvinenia.

Všeobecné zásady pri vypočutí obvinenia zo zneužívania:

POČÚVAJTE:

- **Zachovajte pokoj** a pôsobia upokojujúco.
- **Zabezpečte, aby vás nikto nerušil** a vypnite si telefón.
- **Počúvajte a uznajte to, čo bolo povedané**; prijmite výpoveď osoby bez vynášania súdov alebo zľahčovania informácií.
- **Berte údajné zneužívanie vážne.**
- **Počúvajte ušami aj srdcom** – s plným sústredením a opravdivým záujmom.

REAGUJTE:

- **Dbajte na to, aby rozhovor prebiehal na bezpečnom mieste** – tak pre osobu, ktorá informáciu podáva, ako aj pre vás.
- **Nebojte sa ticha.**

- **Uistite dotknutú osobu (osoby), že urobila správnu vec,** keď o tom, čo sa stalo, prehovorila.
- **Dajte osobe najavo, že jej veríte,** a vyjadrite ľútosť nad tým, čo sa jej stalo.
- **Nechajte osobu hovoriť slobodne;** nenaliehajte na informácie, nekladte dotieravé otázky ani neskáčte do reči. Otázky kladte len na uistenie sa alebo objasnenie toho, čo ste počuli.
- **Nedomýšľajte si ani nehádajte,** čo vám dotyčný chcel povedať.
- **Nepridávajte vlastné komentáre.**
- **Uistite sa, že daný jednotlivec vie, že to musíte povedať niekomu ďalšiemu.** Nesľubujte absolútnu mlčanlivosť ani nedávajte falošné sľuby.
- **Oboznámte osobu s tým, čo urobíte ako ďalší krok,** a sľúbte, že ju budete informovať o ďalšom postupe.
- **Povedzte osobe, aké budú ďalšie kroky,** pokiaľ sú vám známe.

ZAZNAMENAJTE:

- **Starostlivo si zapíšte, čo ste počuli,** kým to máte v čerstvej pamäti. Uvedte dátum a čas rozhovoru, ako aj detaily o akomkoľvek odhalenom incidente.
- **Používajte presné slová a výrazy,** ktoré dotyčná osoba použila.
- **Nevyšetrujte na vlastnú päsť** a v žiadnom prípade neinformujte, nevypočúvajte ani nekonfrontujte údajného páchatel'a.
- **Ak nepoznáte odpoveď na otázky, ktoré dostanete, priznajte to** a povedzte, že sa pokúsite požadované informácie zistiť.

POSTÚPTE PRÍPAD (INFORMUJTE):

- Okamžite a bezodkladne predložte túto záležitosť príslušnému orgánu.
- Informujte delegátku pre safeguarding, provinciálnu predstavenú a hlavnú koordinátorku safeguardingu v kongregácii.
- Odovzdajte svoje poznámky delegátke pre safeguarding.

Postupy pri vyšetrowaní obvinenia

Dodržiavajte zákonné povinnosti platné vo vašej krajine a kontexte. Smernice vydané konferenciou biskupov a občianske právo sa v jednotlivých krajinách líšia. Preto je kľúčové postupovať podľa miestnej praxe a postupov pri vyšetrowaní obvinení, ktoré sú predpísané vo vašej krajine (občianske zákony a usmernenia príslušnej Konferencie biskupov Slovenska).

- **Každé obvinenie** musí byť prešetrené príslušným orgánom.
- **Každé obvinenie** týkajúce sa sestry CJ, zamestnanca alebo dobrovoľníka musí byť oznámené provinciálnej/regionálnej predstavenej, delegátke pre safeguarding a hlavnej koordinátorky safeguardingu v kongregácii.

- **Každé obvinenie týkajúce sa provinciálnej/regiónálnej predstavenej** musí byť neodkladne oznámené generálnej predstavenej a hlavnej koordinátorky safeguardingu v kongregácii.
- Tam, kde zákonné povinnosti vyžadujú predloženie obvinenia civilným orgánom (polícii), musí sa tak stať **bezodkladne**.
- Za každých okolností sa musí dbať na **ochranu práv, dobrého mena a dôvernosti** informácií obete aj obvineného.
- Ak sa obvinenie z trestného činu **týka** členky CJ, laika-zamestnanca alebo dobrovoľníka, provinciálna predstavená by mala po konzultácii s odborníkmi zabezpečiť, aby daná osoba **dočasne odstúpila zo služby** alebo práce až do ukončenia vyšetrovania.
- Provinciálna predstavená by mala **otvoriť kánonické vyšetrowanie a následne ho pozastaviť**, kým nebude ukončené civilné vyšetrowanie.
- Podľa potreby by malo byť pripravené **vyhlásenie pre médiá**.
- Informujte poisťovňu provincie/regiónu.

Ak je obvinenou členka CJ

- Môže byť požiadaná, aby odstúpila zo svojej služby počas vyšetrovania obvinenia (obviniení).
- O mieste pobytu obvinenej členky rozhodne provinciálna predstavená po konzultácii so sestrou, ak je nevyhnutné, aby sa presťahovala do inej komunity.
- Nesmú sa robiť žiadne vyhlásenia, ktoré by mohli **ovplyvniť výsledok** možného trestného alebo občianskoprávneho konania.
- **Vedenie presných záznamov** je nevyhnutné a dôležité vo všetkých fázach procesu.
- V prípade preukázania nevinoty je potrebné vynaložiť maximálne úsilie na **nápravu akejkoľvek krivdy**, bolesti alebo nespravodlivosti, ktorá bola spôsobená.

Štandard 4: Reagovanie na obeť a starostlivosť o ne

Katolícka cirkev si uvedomuje citlivú povinnosť starostlivosti, ktorú si obeť a tí, ktorí prežili zneužívanie, zaslúžia. Keď obeť vystúpi s obvinením, robí tak často s veľkou odvahou a úzkosťou z toho, akej reakcie sa jej dostane. Všetky členky, zamestnanci, dobrovoľníci a ďalšie osoby by mali mať vedomosť o rozsahu podporných služieb, ktoré sú pre obeť k dispozícii.

Ak obeť, ktorá prežila zneužívanie, vznesie obvinenie voči členke kongregácie, zamestnancovi alebo dobrovoľníkovi v rámci ich práce a služby, kongregácia má o to väčšiu povinnosť starostlivosti.

Congregatio Jesu zabezpečí, aby sa obetiam a preživším venovala osobitná starostlivosť a pozornosť.

V oblasti safeguardingu sa slová „**obet'**“ a „**preživší**“ často používajú zameniteľne. Niektoré obeť alebo preživší sa sami rozhodnú, ktorý výraz chcú používať, prípadne nepoužívajú žiadny z nich.

V kontexte ochrany sa termín **obet'** zvyčajne vzťahuje na niekoho (dieťa alebo dospelého), kto bol zneužitý v cirkevnom alebo inom prostredí.

Termín **preživší** (ten, kto prežil) používajú niektoré osoby, ktoré boli zneužitú, ale neželajú si o sebe hovoriť ako o obetiach. Tento postoj niekedy odráža ich vlastné hľadanie vnútorného posilnenia a uzdravenia na ich ceste.

Ako reagujeme?

- Reagujeme s úctou a starostlivosťou, počúvame a veríme.
- Postupujeme podľa kľúčových krokov: **Počúvať – Reagovať – Zaznamenať – Postúpiť**.
- Reagujeme bez odsudzovania a s empatiou.
- Vytvárame bezpečný priestor/miesto.
- Reagujeme so súcitom.
- Nedávame sľuby, ktoré nemôžeme dodržať.

(Pozri Štandard 3: Reagovanie na obavy a obvinenia)

Ako sa staráme?

- **Počúvanie**
- **Uistenie a podpora**
- **Terapia** (odborná psychologická pomoc)
- **Duchovné sprevádzanie** / podpora / smerovanie
- **Podpora pre rodinu** alebo priateľov
- **Program pomoci obetiam** (Victim Assistance Programme) alebo jeho ekvivalent
- **Iné miestne inštitúcie** a agentúry

Je takisto životne dôležité uznať, že medzi tými, ktorí sa podieľajú na službe kongregácie, sa nachádzajú aj preživší, ktorí zakúsili zneužívanie v minulosti. Preto sa s obeťami za žiadnych okolností nesmie zaobchádzať ako s „tými druhými“. Musíme ich vnímať s úctou ako tých, ktorí kráčajú uprostred nás všetkých, ktorí hľadáme obnovu, uzdravenie a spravodlivosť v Cirkvi.

Vždy je potrebné brať ohľad aj na obeť **sekundárnej traumy**.^{iv}

(Ako reagovať na obeť, ktoré prežili, už bolo spomenuté a vysvetlené v štandarde 3.)

Sprevádzanie obetí (preživších)

- **Sprevádzanie je odlišné od terapie** alebo iných foriem psychologickéj podpory, ktoré sú poskytované externe, mimo kongregácie.
- Sprevádzanie si môže vyžadovať **dlhodobý záväzok** kráčať po boku obeť. Vyžaduje si dobré pastoračné zručnosti aj špecializované školenie na porozumenie traume.
- Pre tých, ktorí sprevádzajú obeť, je povinná **odborná supervízia**.
- Proces sprevádzania musí byť **zameraný na potreby obeť** (preživšieho).
- Sprevádzanie by malo skúmať, čo obeť (preživší) potrebuje a po čom túži.
- **Tieto potreby môžu zahŕňať:**
 - **Spravodlivosť** (v jej mnohých podobách).
 - **Finančné odškodnenie.**
 - **Ospravedlnenie.**
 - **Byť vypočutý.**
 - **Byť prijatý s dôverou** (že mu/jej veria).
 - **Terapiu / poradenstvo.**
 - **Lekárske zákroky.**
 - **Informácie o výsledku** civilného alebo kánonického vyšetrovania.
 - **Informáciu o úmrtí obvineného.**
 - **Informáciu o mieste pochovania obvineného**, ak je už zosnulý.
 - Proces sprevádzania by mal byť pravidelne prehodnocovaný v dialógu medzi obeťou (preživším) a tým, kto ju sprevádza.

Štandard 5: Riadenie a podpora obvinených

Obvinená osoba potrebuje a zaslúži si starostlivosť a podporu pred vyšetrovaním, počas neho aj po jeho skončení. Zvyčajne je nevyhnutné, aby bol obvinený (obvinená) stiahnutý z prostredia, kde by mohol ohroziť deti a/alebo zraniteľných dospelých.

V závislosti od povahy a závažnosti obvinenia, a ak ide o členku CJ, musí byť zvyčajne preložená z komunity, v ktorej momentálne žije. Musia sa prijať opatrenia, aby obvinená osoba bývala na bezpečnom mieste, kde nebude ohrozovať seba ani iných. Na zabezpečenie riadenia a starostlivosti o obvinenú osobu sa ustanovuje **podporná osoba**. Rovnako dôležité je, aby bol dohodnutý a podpísaný **plán bezpečnosti**.

Ďalšie usmernenia poskytuje *Kontrolný zoznam pre riadenie prípadov* v Štandarde 7.

Rola a úlohy podpornej osoby

Ustanovenie podpornej osoby pre každého obvineného jednotlivca je kľúčovým prvkom na zabezpečenie starostlivosti a podpory. Pomáha to tiež provinciálnej/regionálnej predstavenej a delegátke pre safeguarding, aby sa mohli naplno sústrediť na svoje povinnosti pri prešetrovaní obvinenia a starostlivosti o obeť (preživšieho). Podpornú osobu vymenúva provinciálna/regionálna predstavená.

Podrobnosti o vlastnostiach a úlohách podpornej osoby sú uvedené v Štandarde 7: „Úloha podpornej osoby“.

Plán bezpečnosti pre obvinených

Plán bezpečnosti je nevyhnutný. Ide o **podpísanú dohodu** medzi obvinenou osobou a provinciálnou/regionálnou predstavenou. Podrobne špecifikuje obmedzenia uložené obvinenej osobe. Taktiež určuje, kde má osoba žiť, kde sa má zúčastňovať na bohoslužbách a v prípade potreby aj to, ako sa má obliekať. Ak obvinená osoba odmietne podpísať **Plán bezpečnosti**, môže jej byť v krajnom prípade uložený **dekrétom** provinciálnej predstavenej. Vzor sa nachádza v Štandarde 7.

Oznamovanie obvinení

Kto môže nahlásiť obvinenie?

Je dôležité si uvedomiť, že obvinenie nie vždy vznáša samotná obeť (obete). Do provincie/regiónu sa môžu dostať od rôznych osôb, ako sú:

- obeť (obete),
- príbuzný alebo priateľ obete (obetí),
- tretia strana,
- polícia,
- spolusestry (ktoré nahlásia, čo počuli alebo pozorovali),
- iná rehoľná osoba,
- a pod.

Akým spôsobom môže byť obvinenie nahlásené

Obvinenie (obvinenia) možno nahlásiť nasledujúcimi spôsobmi:

- osobne,
- telefonicky,
- e-mailom,
- anonymným listom.

Postup po nahlásení obvinenia

<p>Vznesenie obvinenia – Obvinenie je vznesené a nahlásené provinciálnej alebo regionálnej predstavenej.</p>
<p>Informovanie delegátky pre safeguarding – O situácii je informovaná delegátka pre safeguarding, ak sa do prípadu nezapojila už skôr.</p>
<p>Predbežné vyšetrowanie a nahlásenie štátnym orgánom – Provinciálna predstavená vykoná predbežné vyšetrowanie^v a následne vec nahlási príslušnému štátnemu orgánu (ak údajný čin predstavuje v danom štáte trestný čin). Týmto krokom sa začína civilné vyšetrowanie.</p>

<p>Informovanie generálnej predstavej a hlavnej koordinátorky safeguardingu – Provinciálna/regionálna predstavená informuje generálnu predstavenú a hlavnú koordinátorku safeguardingu, ktoré následne poskytujú potrebnú podporu.</p>
<p>Pozastavenie činnosti a izolácia – Provinciálna/regionálna predstavená zabezpečí, aby obvinená osoba dočasne odstúpila zo svojej služby aj z komunity. Musí byť zabezpečené, aby obvinená osoba nemala žiadny kontakt s deťmi a/alebo zraniteľnými dospelými.</p>
<p>Informovanie miestneho biskupa – Provinciálna/regionálna predstavená informuje miestneho biskupa – v prvom rade pre informáciu a v prípade, že obvinená osoba zastáva nejakú úlohu v rámci diecézy.</p>
<p>Interná komunikácia – Provinciálna/regionálna predstavená komunikuje (citlivo a profesionálne) dianie s ostatnými členkami provincie/regiónu podľa aktuálnej potreby.</p>
<p>Zabezpečenie ubytovania počas vyšetrovania – Provinciálna/regionálna predstavená sa stretne s predstavenou komunity, v ktorej bude sestra počas vyšetrovania bývať.</p>
<p>Otvorenie kánonického šetrenia – Provinciálna/regionálna predstavená otvorí predbežné vyšetrovanie a vydá kánonický dekrét o vymenovaní vyšetrovateľa.</p>
<p>Koordinácia s civilným procesom – Kánonické vyšetrovanie sa začne, ale následne sa pozastaví, až kým sa neukončí civilné (štátne) vyšetrovanie. Po ukončení zákonného/civilného vyšetrovania sa v kánonickom predbežnom šetrení pokračuje ďalej.</p>

Štandard 6 Školenie v oblasti safeguardingu

Školenie v oblasti safeguardingu je nevyhnutné na ochranu detí a zraniteľných osôb pred zneužívaním a ujmu. Pomáha všetkým pochopiť ich úlohy a zodpovednosti, vytvoriť bezpečné prostredie a umožňuje všetkým rýchlo reagovať na skutočné alebo potenciálne riziká. Okrem toho školenie zohráva kľúčovú úlohu pri zvyšovaní dôveryhodnosti, spoľahlivosti a transparentnosti organizácie.

Kto by sa mal zúčastniť školenia o safeguardingu?

Všetci.

Školenie v oblasti safeguardingu je nevyhnutné pre každého v organizácii, pretože ochrana detí a zraniteľných osôb je spoločnou zodpovednosťou, ktorá sa neobmedzuje len na konkrétnu úlohu. Keď všetci členovia, zamestnanci a dobrovoľníci absolvujú školenie v oblasti ochrany, naučia sa rozpoznávať príznaky zneužívania alebo zanedbávania, pochopia, ako správne reagovať, a budú poznať správne postupy pri hlásení podozrení. Tieto kolektívne vedomosti pomáhajú vytvárať bezpečné prostredie, zabezpečujú včasný zásah a znižujú riziko ublíženia. Pravidelné a komplexné školenia pre všetkých tiež budujú dôveru v rámci komunity a demonštrujú záväzok kongregácie k bezpečnosti a blahu.

Školenie v oblasti safeguardingu

Školenie v oblasti safeguardingu je povinné pre členky Congregatio Jesu, zamestnancov aj dobrovoľníkov.

Odporúčaný obsah školenia v oblasti safeguardingu

Nasledujúce dva moduly poskytujú dobré základné znalosti o safeguardingu.

Modul 1: Úvod do safeguardingu

- Základné pravidlá a vytváranie bezpečia.
- Úvodná modlitba.
- Preskúmanie pojmu safeguarding.
- Definície detí a zraniteľných dospelých.
- Hlavné typy zneužívania.
- Iné formy zneužívania.
- Ako reagovať na obvinenia a obavy.
- Povinné hlásenie.
- Prípadové scenáre a diskusia.

Modul 2: Vytváranie kultúry safeguardingu a prevencie

- Porozumenie rizikám a ich riadenie.
- Čo je posúdenie rizika?
- Vytváranie bezpečných vzťahov/miest/aktivít.
- Reagovanie na obvinenia a obavy.
- Reagovanie na obeť a preživších.
- Starostlivosť a podpora pre obeť.
- Riadenie a podpora obvinených.
- Prípadové scenáre: Prevencia a ochrana.

Ďalší obsah týkajúci sa safeguardingu môže zahŕňať:

- Príznaky a indikátory zneužívania.
- Ako reagovať na detské a dospelé obeť.
- Duchovné zneužívanie, zneužívanie svedomia.
- Hranice, manipulácia a grooming.
- Bezpečné používanie sociálnych médií.

Ďalšie školenia:

- **Školenie v oblasti formácie.**
- **Školenie v oblasti ochrany pre osoby vo vedúcich pozíciách.**
- **Špecializované úlohy.**
- **Pravidelné vzdelávanie delegáta pre safeguarding.**
- **Školenie o tom, ako vykonávať audity v oblasti safeguardingu.**
- **Iné druhy zneužívania.**
- **Duchovné zneužívanie a zneužívanie svedomia.**
- **Vedenie záznamov.**

Štandard 7: Slovník a šablóny^{vi}

Druhy zneužívania a vykorisťovania

Zneužívanie predstavuje formu týrania a môže byť páchané inými osobami alebo nasmerované voči sebe samému (sebapoškodzovanie). Zneužívanie sa môže odohrávať doma, v škole alebo v akomkoľvek fyzickom prostredí. Môže sa tiež odohrávať v online alebo virtuálnom prostredí, ako sú sociálne médiá alebo herné aplikácie. Páchateľom môže byť ktokoľvek, ale často je známy mladému človeku alebo zraniteľnému dospelému. Páchateľ môže vynaložiť všetko úsilie na vybudovanie dôveryhodného vzťahu s mladou osobou alebo zraniteľným dospelým a často sa s nimi spriatelí alebo sa snaží udržať si rešpekt priateľov a kolegov. Ide o správanie zvané grooming. Zneužívanie sa môže vyskytovať v akomkoľvek vzťahu a kedykoľvek. Môže sa vyskytovať v akejkoľvek komunite, kultúre alebo náboženstve. Môže mať za následok značnú ujmu alebo vykorisťovanie danej osoby.

Emocionálne/psychické: Pretrvávajúce zlé emocionálne zaobchádzanie s osobou, ktoré vedie k narušeniu jej duševnej pohody alebo vývoja. Určitá forma emocionálneho zneužívania sa vyskytuje vo všetkých typoch zneužívania, ale môže sa vyskytovať aj samostatne.

Fyzické: Zranenie alebo ublíženie na zdraví osoby, napr. bitie, strkanie alebo napadnutie. Fyzické zneužívanie môže mať aj iné formy, napr. otrávenie, spôsobenie choroby inej osobe. Ide o úmyselné konanie.

Sexuálne: Účasť na sexuálnom akte, do ktorého osoba nechce byť zapojená, nemá dostatočné vedomosti na to, aby mohla urobiť informované rozhodnutie, alebo je k nemu donútená, napr. znásilnenie, sexuálne napadnutie, nevhodné dotyky alebo odhaľovanie. Môže zahŕňať aj sexuálne vykorisťovanie, pri ktorom sú ponúkané darčeky alebo úplatky. Sexuálne zneužívanie sa môže diať aj prostredníctvom elektronických zariadení alebo sociálnych médií.

Duchovné zneužívanie: Duchovné zneužívanie je forma emocionálneho a psychického zneužívania. Je charakterizované systematickým vzorcom nátlakového a kontrolujúceho správania v náboženskom kontexte, „čo znamená zneužívanie osoby, ktoré sa odvoláva na náboženské presvedčenie a vieru osoby s cieľom spôsobiť jej ujmu. Duchovné zneužívanie sa môže vyskytovať ako sekundárna skúsenosť so zneužívaním, ak je zneužívanie páchané osobou v pozícii duchovnej autority a dôvery v rámci cirkvi a môže mať negatívny vplyv na duchovný život osoby“.

Zneužívanie moci: Prejavuje sa rôznymi spôsobmi, najmä zo strany osôb v autoritatívnom postavení, ktoré nerešpektujú dôstojnosť a autonómiu, slobodu a zodpovednosť iných, najmä tých, ktorí sa nachádzajú v zraniteľnej situácii, tým, že im vnucujú svoj vlastný spôsob myslenia, chápania a vôle, a niekedy aj nedostatkom transparentnosti vo vzťahoch a citovým vydieraním, čo obeť núti slúžiť cieľom a záujmom manipulátora.

Zneužitie svedomia: Prejavuje sa narúšaním intimity druhej osoby, klamaním s cieľom prinútiť ju aby konala v súlade so záujmami a pokynmi manipulátora, ovládaním a dominovaním nad jej vedomím v otázkach vlastných kritérií úsudku a rozlišovania alebo vlastnej morálnej citlivosti.

Zanedbanie/opomenutie: Neschopnosť zabrániť ujme, ktorá môže poškodiť, narušiť rast alebo vývoj dieťaťa alebo mladého človeka tým, že nie sú uspokojené ich základné fyzické alebo duševné potreby.

Zneužívanie detí deťmi (vrstovníkmi): Deti a mladí ľudia môžu byť tiež páchatelmi zneužívania iných detí, zvyčajne prostredníctvom šikanovania, sexuálneho zneužívania, fyzického zneužívania, problémového správania sa v online priestore, sexuálnych obrázkov vytvorených mladými ľuďmi atď.

Šikanovanie: Je vzor správania, ktoré môže byť hrozivé, agresívne, zastrášujúce, urážlivé, hrubé, kruté, pomstychtivé, ponižujúce, degradujúce alebo hanobiace. Môže sa vyskytovať medzi mladými ľuďmi, dospelými, v skupinách alebo individuálne. Môže sa vyskytovať v „reálnom svete“ alebo „online“.

Šikanovanie online alebo kyberšikanovanie: Vyskytuje sa na sociálnych sieťach, pri hraní hier alebo používaní mobilných telefónov. Príklady môžu zahŕňať zverejňovanie urážlivého materiálu, šírenie fám alebo hanlivých obrázkov.

Sexting (vrátane sexuálnych obrázkov vytvorených mládežou): Keď niekto zdieľa sexuálne, nahé alebo polonahé obrázky seba alebo iných osôb alebo posieľa sexuálne explicitné obrázky. Zdieľanie, vlastníctvo alebo distribúcia takýchto obrázkov osoby mladšej ako 18 rokov je v mnohých krajinách nezákonné. Za určitých okolností sa trestným činom považuje aj zverejňovanie sexuálnych obrázkov iných dospelých dospelými osobami.

Zneužívanie drog alebo alkoholu: Je to vzorec správania, ktorý mení alebo ovplyvňuje náladu alebo duševný stav jednotlivca. Nie všetky látky, ktoré môžu spôsobiť ujmu, sú nezákonné, ale môžu spôsobiť dlhodobé problémy.

Sebapoškodzovanie alebo zanedbávanie seba samého: Úmyselné ubližovanie sebe samému tým, že si spôsobujete bolesť alebo sa vystavujete nebezpečenstvu. Sebapoškodzovanie je hlavne stratégiou, ktorú mladí ľudia používajú na uvoľnenie emocionálneho stresu. Zanedbávanie seba samého je neschopnosť starať sa o seba, napr. o osobnú hygienu, zdravie alebo prostredie.

Závislosť je neschopnosť prestať s určitým správaním (alkohol, drogy, hazardné hry atď.), ktoré môže ovplyvniť vzťahy, zdravie, financie a kariéru. Závislosť sa často vyskytuje spolu s inými problémami a môže spôsobiť, že ľudia sú náchylní na nátlak a/alebo problémy s duševným zdravím.

Vykorisťovanie:

- **Sexuálne:** Ide o situáciu, keď sú jednotlivci nútení k akejkoľvek forme sexuálnej aktivity prostredníctvom moci, peňazí alebo postavenia.
- **Moderné otroctvo / obchodovanie s ľuďmi:** Zahŕňa nútenú prácu, domáce otroctvo, nátlak, podvod alebo nútenie jednotlivca k životu v zneužívaní/otroctve, napr. prostitúcia, pašovanie drog.
- **Gang:** Skupina ľudí (akéhokoľvek veku) s definovaným vedením a vnútornou organizáciou, ktorá sa stotožňuje s určitým územím v komunite alebo si nárokuje

kontrolu nad ním a individuálne alebo kolektívne sa zapája do nezákonného a prípadne násilného správania.

- **County Lines:** Termín používaný v prípade, keď drogové gangy z miest rozširujú svoje pôsobenie do menších miest, často použitím násilia na vyhnutie miestnych dílerov a s vykorisťovaním detí a zraniteľných dospelých na predaj drog.

Škodlivé tradičné praktiky

- **Nútené manželstvo:** Nastáva vtedy, keď je niekto nútený do manželstva bez svojho súhlasu, pričom sa na dosiahnutie tohto cieľa používa násilie alebo vyhrážky vo forme nátlaku. Táto praktika je v mnohých krajinách nezákonná.
- **Mrzačenie ženských pohlavných orgánov:** Označuje zákrok, ktorý úmyselne mení alebo poškodzuje ženské pohlavné orgány z nemedicínskych dôvodov a bez informovaného súhlasu danej ženy. Vyskytuje sa v mnohých krajinách a je zvyčajne nezákonný.
- **Násilie založené na cti:** Ide o incidenty alebo trestné činy páchané s cieľom chrániť alebo brániť česť rodiny alebo komunity.
- **Domáce násilie (týranie v blízkych vzťahoch):** Ide o zneužívanie alebo násilie vo vzťahu. Je to vzorec správania, ktorý môže byť formou týrania a jeho účelom je presadzovanie moci nad inou osobou. Od roku 2018 je do tejto definície zahrnutý aj stalking (nebezpečné prenasledovanie). Zahŕňa tiež nátlakové správanie. Takéto zneužívanie sa môže diať mladým ľuďom aj dospelým.

Finančné zneužívanie: „Zahŕňa nezákonné alebo nevhodné používanie alebo nesprávne spravovanie peňazí, majetku alebo zdrojov danej osoby. Krádež, podvod, falšovanie, sprenevera, vynútené zmeny v závete, nevhodné odňatie rozhodovacích právomocí rezidenta a zneužitie plnej moci, to všetko sú formy finančného zneužívania alebo vykorisťovania“.^{vii}

Diskriminácia: Nastáva vtedy, keď sa niekto stane terčom útoku alebo znevýhodnenia kvôli odlišnosti, napr. rase, pohlaviu, veku, zdravotnému postihnutiu, náboženstvu alebo vierovyznaniu, sexuálnej orientácii, vzhľadu alebo kultúrnemu pôvodu, tehotenstvu a materstvu, manželstvu alebo registrovanému partnerstvu.

Organizačné/inštitucionálne zneužívanie: Situácia, v ktorej organizácia nedokáže zabrániť opakovanému zlému zaobchádzaniu, zneužívaniu alebo zanedbávaniu detí alebo ohrozených dospelých osôb.

Duševná pohoda: Duševná pohoda je stav, v ktorom sa jednotliviec dokáže vyrovnáť s bežným životným stresom, dokáže produktívne pracovať a môže prispievať k rozvoju svojej komunity. Každý človek môže v ktoromkoľvek bode svojho života zažiť dobrú alebo zlú úroveň duševnej pohody.

Problémy s duševným zdravím majú mnoho podôb. Môžu sa líšiť z hľadiska intenzity, frekvencie opakovania, môže ísť o občasnú krízu alebo o stabilný stav trvajúci mnoho rokov. Niektorí jednotlivci s problémami v oblasti duševného zdravia môžu byť ohrození, pretože

vyvíjajú potenciálne škodlivé stratégie zvládania, napr. úzkostné záchvaty, sebapoškodzovanie alebo samovražedné myšlienky. Môže sa vyskytnúť aj malé riziko agresívneho správania.

Kódexy (pravidlá) správania

Príklad kódexu správania pre kongregáciu

- Budem aktívne podporovať **prijímajúce a rešpektujúce prostredie**, v ktorom sa so všetkými osobami zaobchádza s dôstojnosťou a úctou, a kde nebude tolerovaná ani pripustená žiadna forma zneužívania, šikanovania alebo obťažovania.
- Vo všetkom, čo robím, sa budem snažiť využívať svoje postavenie, moc a autoritu **rozvážne a pokorne**, aby som vytváral(a) z našich bratských/sesterských komunít bezpečné miesto, kde sa všetky sestry cítia rešpektované a opatrované.
- Pri výkone svojej autority budem využívať svoju zodpovednosť v **prospech tých, ktorí sú mi zverení**, a nebudem ich zneužívať ani vykorisťovať.
- Budem si vážiť, milovať a s integritou pristupovať k ľuďom bez ohľadu na ich postavenie, status, rasu, náboženstvo, etnickú príslušnosť, pohlavie a vek.
- Budem dbať na to, aby boli všetky moje vzťahy bez nevhodného, neželaného fyzického kontaktu, a budem si **zachovávať svoje hranice**.
- Príslušným orgánom nahlásim známe alebo podozrivé prípady fyzického, sexuálneho alebo emocionálneho zneužívania alebo zanedbávania **maloletých alebo zraniteľných dospelých**.
- Budem podporovať tých, ktorí odhalia akýkoľvek druh zneužívania, a to spôsobom, ktorý posilní osobu hľadajúcu pomoc.
- Budem náležite zachovávať a dodržiavať **mlčanlivosť**, čo znamená, že uchovám v tajnosti všetky informácie, ktoré nie som oprávnený(á) zdieľať.
- Zabezpečím, aby finančné prostriedky, za ktoré zodpovedám alebo ktoré sú pod mojou kontrolou, boli použité na stanovený účel, pričom budem konať **transparentne a s náležitou zodpovednosťou**.
- Táto smernica pre safeguarding vyjadruje náš záväzok žiť a pracovať v súlade s **evanjelióvymi ideálmi, charizmou a hodnotami** vyjadrenými v našich konštitúciách a v učení Cirkvi.

Príklad kódexu správania pre dospelých prichádzajúcich do kontaktu s deťmi, mládežou a zraniteľnými dospelými

STE POVINNÍ (MUSÍTE):

- Konať v súlade s **charizmou, princípmi, usmerneniami** a konkrétnymi postupmi našej kongregácie.
- Prístupovať ku každému rovnocenne a s úctou.
- Komunikovať a interagovať s deťmi, mládežou a ohrozenými dospelými **vhodným spôsobom**.
- Vymedziť sa voči neprijateľnému správaniu a ísť príkladom v dobrom správaní, ktoré majú ostatní nasledovať – prostredie, ktoré dovoľuje šikanovanie, nevhodný krik alebo akúkoľvek formu diskriminácie, je **nepripustné**.
- Rešpektovať posvätnú dôstojnosť každého jednotlivca a jeho právo na súkromie.
- Uvedomovať si, že pri diskusii o citlivých témach s deťmi a mládežou sa vyžaduje **osobitná opatrnosť** (napr. zachovávanie náležitých hraníc).
- Vyhybať sa situáciám, ktoré ohrozujú váš vzťah s deťmi a mládežou alebo sú neprijateľné v rámci vzťahu založeného na dôvere. Toto pravidlo platí pre všetky typy správania, vrátane tých, ktoré by naplnili podstatu nezákonného konania.
- Stretávať sa s dieťaťom alebo zraniteľným dospelým v **otvorenom a viditeľnom prostredí**.
- Pamätať na to, že slová a činy môžu byť nesprávne pochopené.
- Nebáť sa ohradiť voči zneužívajúcemu správaniu a nahlásiť ho.
- Zabezpečiť, aby deti a zraniteľní dospelí vedeli a rozumeli tomu, čo majú robiť, ak majú obavy týkajúce sa ich bezpečnosti a ochrany.

NESMIETE:

- Nadväzovať nevhodné vzťahy s kýmkoľvek z ohrozených skupín – či už po fyzickej, verbálnej alebo sexuálnej stránke.
- Diskutovať s deťmi a mládežou o témach alebo používať slovník, ktorý by ste sa necítili príjemne použiť v prítomnosti ich rodičov alebo iného dospelého.
- Organizovať výlety s prenocovaním pre dieťa alebo mladého človeka bez toho, aby ste zabezpečili **prítomnosť ďalšej schválenej osoby**.
- Riskovať v situáciách, kde zdravý rozum naznačuje iný, obozretnejší prístup.
- Fyzicky, citovo alebo sexuálne zneužívať či vykorisťovať akékoľvek dieťa, zraniteľného dospelého alebo akúkoľvek inú osobu.

Príklad posúdenia rizík

Pokyny a šablóna pre posúdenie rizík^{viii}

Hodnotenie rizík by sa malo vykonávať ako súčasť osvedčených postupov v oblasti safeguardingu pred začatím činností s deťmi, mladými ľuďmi alebo zraniteľnými dospelými.

Hodnotenie rizík by mala vypracovať najvhodnejšia (zodpovedná) osoba. Odporúča sa viesť si o tom písomný záznam. Tento záznam by mal byť podpísaný, datovaný, mal by obsahovať dátum nasledujúcej revízie a musí byť bezpečne uložený.

Na posúdenie rizika aktivity alebo výletu možno použiť nasledujúce kroky. Upozorňujeme, že tabuľka identifikovaných rizík a opatrení, ktoré je potrebné prijať, nie je úplná; preto k nej doplňte všetky opatrenia, ktoré sa vzťahujú na vašu aktivitu alebo výlet.

Kroky ako zabezpečiť ochranu / posúdiť riziká aktivity alebo výletu:

- Identifikujte riziká.
- Identifikujte ochranné opatrenia, ktoré musia byť zavedené na riešenie týchto rizík.
- Zaznamenajte, kto je zodpovedný za zabezpečenie toho, aby bola ochrana (safeguarding) reálne vykonaná.
- Uveďte dátum dokončenia.
- Podpíšte, uveďte dátum vypracovania, dátum revízie a dokument bezpečne uložte.

Kontrolný zoznam pre posúdenie rizík	Aké bezpečnostné opatrenia je potrebné zaviesť?	Kto je zodpovedný?	Dátum
Bezpečné náborové postupy	Prešli príslušní zamestnanci/dobrovoľníci kompletným preverením v rámci procesu bezpečného náboru? Majú pracovníci príslušný výpis z registra trestov (policajné potvrdenie o bezúhonnosti), ak to ich rola vyžaduje? Absolvovali zamestnanci/dobrovoľníci školenie o safeguardingu?		

Kontrolný zoznam pre posúdenie rizík	Aké bezpečnostné opatrenia je potrebné zaviesť?	Kto je zodpovedný?	Dátum
Doprava	☐ Kto zabezpečuje dopravu ? Ide o súkromnú dohodu alebo ju zabezpečuje cirkev či iná inštitúcia? ☐ Je uzatvorené poistenie ? Bol vodič dôkladne preverený prostredníctvom bezpečného náboru?		
Pomer	☐ Zamestnanci/dobrovoľníci: deti. Pred rozhodnutím o pomere dospelých k počtu detí zohľadnite potreby detí alebo zraniteľných dospelých a typ plánovanej aktivity.		
Súhlas	<p>Boli vyplnené príslušné formuláre súhlasu s výletom od rodiča, opatrovníka alebo inej zodpovednej osoby?</p> <p>Bol vyplnený súhlas s použitím médií (fotografovanie/filmovanie) od rodiča, opatrovníka alebo inej zodpovednej osoby?</p> <p>Boli zaznamenané akékoľvek námietky rodiča, opatrovníka alebo zodpovednej osoby voči výletu?</p> <p>Majú vedúci skupiny k dispozícii núdzové telefónne čísla?</p> ☐ Sú zaznamenané stravovacie požiadavky? ☐ Sú zaznamenané akékoľvek alergie ? ☐ Sú zaznamenané akékoľvek špeciálne potreby vyplývajúce zo zdravotného postihnutia? ☐ Sú zaznamenané akékoľvek zdravotné požiadavky a je k dispozícii kontaktné číslo na lekára?		

Kontrolný zoznam pre posúdenie rizík	Aké bezpečnostné opatrenia je potrebné zaviesť?	Kto je zodpovedný?	Dátum
Zdravie a bezpečnosť	<p>Boli identifikované fyzické riziká/hrozby v prostredí?</p> <p>Boli prijaté opatrenia na odstránenie týchto nebezpečenstiev?</p>		
Sociálne médiá, napr. fotografovanie, videá, mobilné telefóny, sociálne siete, textové správy a e-mailly	<p>☐ Sú pripravené formuláre súhlasu s fotografovaním?</p> <p>Aké pravidlá platia pre ostatné fotografie a používanie mobilných telefónov?</p>		
Poistenie	<p>Boli v prípade potreby uzavreté nasledujúce poistenia?</p> <p>Súkromné poistenie, poistenie pre služobné účely (Business), cestovné poistenie, poistenie dopravy, poistenie priestorov a úrazové poistenie.</p>		
Riziko ublíženia zo strany zamestnancov/ dobrovoľníkov alebo zo strany jedného dieťaťa voči inému dieťaťu alebo zo strany jednej zraniteľnej dospelé osoby voči inej zraniteľnej dospelé osobe	<p>☐ Sú dodržané stanovené počty (pomery) dospelých k deťom?</p> <p>☐ Sú dodržané špeciálne požiadavky detí / zraniteľných dospelých?</p> <p>☐ Prešli zamestnanci/dobrovoľníci kompletným procesom náboru a majú výpis z registra trestov (alebo ekvivalentné policajné preverenie)?</p> <p>☐ Absolvovali zamestnanci/dobrovoľníci školenie o safeguardingu?</p>		

Kontrolný zoznam pre posúdenie rizika	Aké bezpečnostné opatrenia je potrebné zaviesť?	Kto je zodpovedný?	Dátum
Ďalšie identifikované riziká	☐ ☐ ☐		

Meno:.....
 Podpis:
 Pozícia:
 Dátum:.....
 Dátum revízie:

Bezpečnostný plán

Táto šablóna bezpečnostného plánu môže byť upravená pre každú rehoľnú osobu, ktorá:

- bola obvinená zo zneužívania, iných foriem ubližovania alebo trestnej činnosti;
- má pozastavenú alebo obmedzenú službu (ministérium) počas vyšetrovania podľa civilného alebo kánonického práva;
- bola prepustená z výkonu trestu odňatia slobody po súdnom procese.

Dohoda

Dohoda o bezpečnostnom pláne medzi a
 (predstavený/á) v mene (kongregácia).

Táto dohoda slúži v prospech, ako aj členov komunity, v ktorej bude žiť, s cieľom chrániť deti a zraniteľné osoby pred rizikom. Jej účelom je tiež chrániť širšiu verejnosť a zabrániť akémukoľvek ďalšiemu ubližovaniu alebo zneužívaniu.

Informácie a mlčanlivosť

S obsahom tejto dohody boli oboznámené nasledujúce osoby (upravte podľa potreby):

- Provinciálna predstavená / Provinciálny predstavený
- Miestna predstavená / Miestny predstavený
- Delegát pre safeguarding
- Právnik kongregácie (ak je to vhodné)
- Polícia / Civilné orgány
- Iní?

Tieto osoby budú pomáhať zabezpečiť plné dodržiavanie dohody a jej pravidelné prehodnocovanie.

Subjekt dohody

Meno a priezvisko:

Dátum narodenia:

Miesto:

Osoba (XXX) bude mať bydlisko na adrese:

Počnúc dňom: [Dátum] / do: [Dátum] / na dobu neurčitú.

Osobe (XXX) sa zakazuje akýkoľvek kontakt s obeťou (obeťami) alebo s kýmkoľvek, kto je s nimi v príbuzenskom alebo inom vzťahu.

Prístup k sviatostiam

Eucharistia: Osobe (XXX) bude umožnené zúčastňovať sa na svätej omši v: [miesto]...

Sviatosť zmierenia: Osobe (XXX) bude umožnené prijímať sviatosť zmierenia v kostole [názov kostola] alebo počas pravidelných návštev u jej spovedníka.

Život v komunite

- Osobe (XXX) budú v rámci komunity pridelené konkrétne povinnosti.
- Osoba (XXX) bude udržiavať dobrý a častý kontakt s predstavenou a určenou podpornou osobou.
- Nebude vykonávať žiadne pastoračné povinnosti, ktoré zahŕňajú kontakt s deťmi a/alebo zraniteľnými osobami.
- Nebude mať žiadny kontakt s obeťami, ktorým ublížila.
- Nebude v kontakte s nikým iným, kto bol zapojený do zneužívania/ubližovania alebo inej trestnej činnosti.
- Bude sa primerane zapájať do života komunity.
- Ak je to vhodné a ak sa komunitná modlitba koná len za prítomnosti členov komunity, osoba (XXX) sa na nej bude tiež zúčastňovať.

Dovolenky / Duchovné cvičenia / Čas mimo komunity

Tieto aktivity sa musia vždy diať s plným súhlasom provinciálnej predstavenej. Všetky podrobnosti o mieste a trvaní pobytu si osoba (XXX) musí dohodnúť so svojou miestnou predstavenou.

Osoba (XXX) má zakázané vracieť sa na miesta, kde došlo k zneužívaniu/ubližovaniu/trestnému činu. V niektorých prípadoch môže byť potrebné poskytnúť tieto informácie civilným orgánom alebo polícii.

Odev

Osobe (XXX) nebude dovolené nosiť rehoľný habit, aby sa predišlo jej kompromitovaniu v situáciách, kde by sa od nej mohlo očakávať vykonávanie pastoračnej služby.

Podporná osoba

Osobe (XXX) bude pridelená podporná osoba, ktorá jej bude pomáhať žiť život podľa hodnôt evanjelia, charizmy a konštitúcií Congregatio Jesu. Podporná osoba bude plne informovaná o dôvodoch, prečo osoba (XXX) nevykonáva pastoračnú službu (**d'alsšie informácie o úlohe podporná osoby nájdete nižšie**).

Očakáva sa, že osoba (XXX) bude mať pravidelné duchovné vedenie, ale nie od svojej podpornej osoby.

Ďalšie požiadavky

Psychické a fyzické zdravie a pohoda osoby (XXX) sú dôležité.

- Ak má osoba (XXX) zdravotné potreby, mali by byť napĺňané s vedomím miestnej predstavenej.
- Ak bola odporúčaná terapia a/alebo externá supervízia, musí sa realizovať.
- Ak existujú obavy zo závislosti, musia byť monitorované a osoba (XXX) by mala súhlasiť s návštevou príslušných poradní, sedení alebo stretnutí pre závislých.
- Ak osoba (XXX) vyjadrí alebo naznačí akékoľvek samovražedné úmysly, musí sa na to reagovať, brať to vážne a dotyčnú osobu odporučiť príslušným lekárske službám.

Prehodnotenie dohody

Táto dohoda bude pravidelne prehodnocovaná v konzultácii s delegátom pre safeguarding spolu s príslušnou predstavenou a ďalšími osobami podľa potreby, minimálne raz ročne.

Podpísané:

Podpísané: Dátum (**pridajte podpisy podľa potreby**)

Úloha podpornej osoby

Úloha podpornej osoby pre obvinenú rehoľnú osobu

Podporujúcu osobu vymenúva príslušný provinciál, predstavený alebo generálny predstavený (v závislosti od postavenia obvineného) z jedného alebo viacerých z nasledujúcich dôvodov:

- rehoľná osoba je predmetom trestného vyšetovania;
- voči rehoľnej osobe boli vznesené závažné obvinenia, ktoré sú nahlásené polícii na vyšetrenie;
- rehoľná osoba je zatknutá a obvinená zo sexuálnych alebo akýchkoľvek iných trestných činov;
- rehoľná osoba má obmedzenú službu (ministérium) z dôvodu jej minulosti alebo vzorcov správania, ktoré nie sú zlučiteľné s jej povolaním.

Vymenovanie podpornej osoby je zahrnuté v **bezpečnostnom pláne** (dohoda/zmluva alebo dekrét o uložení opatrení), ktorý sa často upravuje a prispôsobuje konkrétnym potrebám každej individuálnej situácie.

Podporná osoba

Táto rola nie je vyhradená výlučne kňazom. Môže ňou byť rehoľník, rehoľníčka alebo laický muž či žena, podľa toho, čo je vhodné. Vymenovanie tejto osoby sa uskutočňuje po diskusii so subjektom (obvinenou osobou). Cieľom je, aby si mohla navrhnúť niekoho, komu dôveruje, avšak **konečné rozhodnutie**, zodpovednosť za vhodnosť kandidáta a potvrdenie výberu spočíva na provinciálnom predstavenom. Ak padne voľba na **kňaza**, musí s tým súhlasiť príslušný biskup. Ak ide o **rehoľnú osobu**, súhlas musí dať jej predstavený alebo predstavená.

Vlastnosti podpornej osoby

Ak je to kňaz, mal by byť vysvätený minimálne 15 rokov a mať dobrý vzťah so svojím biskupom. To isté platí pre podpornú osobu, ktorá je rehoľníkom.

U laika, ktorý sa stáva podpornou osobou, sa uprednostňuje zrelá osobnosť, ktorá dokáže preukázať stabilitu v profesijnej, osobnej aj duchovnej oblasti.

- Podporná osoba má byť považovaná za vhodného kandidáta na túto úlohu, pretože je **dôveryhodná, diskrétna, čestná a múdra**.
- Mala by vedieť preukázať dôkladné porozumenie pravidlám a postupom v oblasti safeguardingu.
- Mala by mať dobré pastoračné schopnosti a byť živým príkladom evanjeliových hodnôt.
- Mala by byť vnímaná ako človek modlitby a súcitu, schopný reagovať s empatiou, ale zároveň so **striktnými hranicami** v interakcii s ostatnými.
- Mala by mať komplexné vedomosti o tom, ako identifikovať rizikové správanie a samovražedné úmysly.
- Nesmie byť voči nej nikdy vznesená žiadna pochybnosť alebo obava v súvislosti so safeguardingom.
- Musí kedykoľvek počas výkonu funkcie nahlásiť akýkoľvek skutočný alebo potenciálny **konflikt záujmov**.

Úlohy podpornej osoby:

- Prijat' formálny záväzok podpísaním dohody s rehoľným predstaveným.
- Brať na vedomie, že rola vyžaduje dohodu o mlčanlivosti, s výnimkou prípadov, keď obvinená osoba zdieľa informácie o riziku alebo ohrození bezpečnosti, ktoré musia byť nahlásené.
- Viest' si profesionálne a náležité záznamy o všetkých stretnutiach a kontaktoch s vedomím, že tieto záznamy sú majetkom Congregatio Jesu.
- Súhlasiť s prehodnotením tohto záväzku každých 6 mesiacov (v prípade potreby aj častejšie).
- Súhlasiť s pravidelnými stretnutiami s obvinenou osobou.
- Poskytovať emocionálnu podporu v rámci dohodnutých hraníc.
- Zabezpečiť, aby stretnutia boli podporné a konali sa na bezpečnom mieste.
- Čo najskôr oznámiť delegátovi pre safeguarding Congregatio Jesu akékoľvek obavy.
- Oznámiť delegátovi pre safeguarding akékoľvek priznanie viny alebo odhalenie inej trestnej činnosti zo strany dotknutej osoby.
- Byť si vedomý(á) toho, že v prípade takéhoto priznania bude musieť poskytnúť výpoveď polícii.
- Rozoberať s obvinenou osobou praktické otázky starostlivosti a bezpečnosti, ktoré môže Congregatio Jesu vyriešiť.
- Povzbudzovať dotknutú osobu v jej duchovnom živote a modlitbe, avšak nie z pozície duchovného vodcu ani (v prípade kňaza) spovedníka.
- Na požiadanie sa zúčastňovať stretnutí s obvinenou osobou v podpornej úlohe.
- Absolvovať pravidelnú odbornú externú supervíziu.
- Zúčastňovať sa na každoročnom školení v rámci kontinuálneho profesionálneho rozvoja.
- Vykonávať všetky vyššie uvedené úlohy v rámci profesionálnych hraníc.

Úlohy, ktoré nespádajú do kompetencie podpornej osoby

Je dôležité, aby podporná osoba nehovorila v mene subjektu (obvinenej osoby) ani sa nestala prostredníkom pri akomkoľvek kontakte s delegátom pre safeguarding, predstaveným, civilnými orgánmi, tlačou, sociálnymi médiami alebo akýmikoľvek inými právnymi systémami.

- Podporná osoba nesmie vystupovať ako **kánonický právnik** obvinenej osoby. Ak je to potrebné, kánonický právnik sa zabezpečí po konzultácii s obvinenou osobou.
- Podporná osoba nesmie zastávať rolu **duchovného vodcu** obvinenej osoby.
- Ak je podpornou osobou kňaz, nesmie zastávať rolu **spovedníka** obvinenej osoby.
- Podporná osoba nie je v role obhajcu a nesmie odpovedať na žiadnu komunikáciu adresovanú priamo obvinenej osobe, ani komunikovať v jej mene.
- Ak má podporná osoba profesionálne terapeutické alebo psychiatrické vzdelanie, musí byť jasne stanovené, že nesmie s obvinenou osobou vstúpiť do žiadneho formálneho ani neformálneho **terapeutického vzťahu**.

Ukončenie roly podpornej osoby

Ak podporná osoba kedykoľvek zistí, že úlohy vyplývajúce z tejto roly sú pre ňu príliš zaťažujúce alebo vyčerpávajúce na emocionálnej či psychickej úrovni, má právo ukončiť dohodu a podporu obvinenej osoby. Malo by sa tak stať v primeranej lehote, aby bolo možné zabezpečiť náhradné riešenie.

Podpornej osobe by malo byť ponúknuté záverečné stretnutie, spätná väzba a posledná supervízia.

Rovnako platí, že ak podporná osoba nie je schopná plniť svoje povinnosti alebo dodržiavať profesionálne hranice, provinciálny predstavený môže rozhodnúť o ukončení dohody/zmluvy.

Úvahy pri príchode sestier/novíciek/osôb vo formácii z iných kongregácií

Keď sestry/novicky alebo osoby vo formácii žiadajú o vstup do kongregácie, nasledujúce body (týkajúce sa safeguardingu) si vyžadujú dôkladné zváženie:

a) Pre všetky osoby vo formácii (ktoré predtým pôsobili inde):

- Príslušné referencie (odporúčania).
- Informácie o ich skúsenostiach s duchovným vedením a ich chápaní modlitbového života.
- Dôkaz, že rozumejú tomu, že safeguarding je **spoločnou zodpovednosťou všetkých** v kongregácii.
- Potvrdenie, že voči nim neprebiehajú žiadne právne konania.

b) Pre sestry/novicky prichádzajúce z inej kongregácie:

- Všetky vyššie uvedené body.
- Psychologický posudok.

Formulár súhlasu s fotografovaním

Formulár súhlasu s fotografovaním/natáčaním

Budeme vám vd'ační, ak vyplníte tento formulár a udelíte nám súhlas na vyhotovovanie fotografií/video a ich následné použitie v našich tlačných a online propagačných materiáloch počas trvania aj po skončení [názov podujatia/obdobia XXXX].

Udeľujem plné právo na používanie záberov vzniknutých z fotografovania/filmovania, ako aj akýchkoľvek reprodukcí alebo úprav týchto záberov na účely propagácie počas a po skončení [XXXX].

To môže zahŕňať (okrem iného) právo použiť tieto zábery v tlačných a online propagačných materiáloch, na sociálnych sieťach, v tlačových správach a na účtoch na sieti Twitter (X).

Meno:

Podpis

Dátum:

Vyhlásenie o záväzku k smernici pre safeguarding

Congregatio Jesu sa zaväzuje vytvárať a udržiavať kultúru ochrany a stelesňovať morálne učenie Cirkvi presadzovaním kultúry starostlivosti a ochrany pre všetkých, ktorí sú zraniteľní.

Ja,, týmto vyhlasujem, že som si prečítal(a) a porozumel(a) obsahu tohto dokumentu o pravidlách ochrany (safeguardingu) v kongregácii a budem si ctiť a presadzovať starostlivosť a ochranu maloletých a zraniteľných dospelých vo svojom apoštoláte.

Meno:

Podpis

Dátum:

Slovník^{ix}

Zneužívanie – Keď sa pojem zneužívanie používa v dokumente Univerzálnych usmernení (UGF) Pápežskej komisie pre ochranu maloletých (PCPM), ide o všeobecný pojem, ktorý zahŕňa zneužívanie detí aj dospelých.

Zneužívanie moci – znamená zneužitie pozície, funkcie alebo povinnosti na získanie výhody voči inej osobe. Môže mať mnoho foriem a zahŕňa situácie, keď má jedna osoba moc nad druhou osobou na základe ich vzťahu (napr. zamestnávateľ a zamestnanec, učiteľ a žiak, tréner a športovec, rodič alebo opatrovník a dieťa, duchovný/rehoľník a farník) a túto moc využíva vo svoj prospech.

Prístupný jazyk – znamená, že informácie sú poskytované vo viacerých formátoch pre osoby s rôznou úrovňou znalosti a ovládania jazyka, spôsobmi komunikácie, jazykmi a kognitívnymi schopnosťami.

Dospelý – znamená akúkoľvek osobu vo veku 18 rokov alebo staršiu. Keď sa tento termín používa v dokumente UGF, je to inkluzívny termín, ktorý sa vzťahuje na všetkých dospelých, vrátane zraniteľných dospelých.

Zneužívanie dospelých – znamená nevhodné zaobchádzanie s dospelým, ktoré má za následok skutočné a/alebo pravdepodobné spôsobenie fyzickej alebo emocionálnej ujmy. Zneužívanie môže mať mnoho foriem, napríklad: fyzické alebo verbálne týranie, zanedbávanie, ublíženie na zdraví, napadnutie, znásilnenie, nespravodlivé praktiky, trestné činy, vykorisťovanie alebo iné druhy agresie.

Existuje niekoľko kategórií zneužívania dospelých, napríklad:

- + Sexuálne zneužívanie
- + Fyzické zneužívanie
- + Emocionálne/psychické zneužívanie
- + Zanedbávanie
- + Zneužívanie starších osôb

Finančné zneužívanie Vykorišťovanie*

V kontexte katolíckej cirkvi je tiež dôležité uznať duchovné zneužívanie* ako ďalší podtyp zneužívania.

Obvinenie – znamená sťažnosť, ktorú je ešte potrebné overiť, a ktorá tvrdí alebo vyhlasuje, že sa niekto dopustil činu zneužívania dieťaťa alebo dospelého. Tento termín sa používa zameniteľne a v kombinácii s výrazom „sťažnosť“.

Audit – znamená mechanizmus na posúdenie toho, ako cirkevná autorita, ministerstvo alebo cirkevný orgán riadený cirkevnou autoritou implementuje UGF.

Biskup – znamená diecézneho biskupa alebo arcibiskupa, ordinára ordinariátu, preláta osobnej prelatury latinskej cirkvi a eparcha východných cirkví.

Kánonické právo – znamená revidovaný kódex kánonického práva, ktorý vyhlásil Jeho Svätosť pápež Ján Pavol II. v roku 1983, a Kódex kánonov východných cirkví, ktorý bol vyhlásený v roku 1990, a akékoľvek iné univerzálne alebo legislatívne predpisy vyhlásené príslušnou cirkevnou autoritou.

Kánonický delikt – znamená kánonické trestné činy sexuálneho zneužívania spáchané klerikmi a rehoľníkmi, ktorými sú:

- nútenie niekoho k vykonávaniu sexuálnych aktov alebo k ich podstúpeniu násilím, hrozbou alebo zneužitím autority;
- vykonávanie sexuálnych aktov s maloletou osobou alebo so zraniteľnou osobou;
- výroba, vystavovanie, držba alebo distribúcia detskej pornografie, vrátane elektronických prostriedkov, ako aj nábor alebo navádzanie maloletej alebo zraniteľnej osoby k účasti na pornografických predstaveniach.

Ide o činy spáchané klerikmi alebo rehoľníkmi, ako sa uvádza v Čl. 1 § 1 písm. a) motu proprio *Vos estis lux mundi*.

Deti – osoby mladšie ako 18 rokov.

Zneužívanie detí – na svete existujú rôzne právne definície zneužívania detí. Definícia poskytnutá WHO a prevzatá z Australian Institute of Family Studies:

<https://aifs.gov.au/resources/policy-andpractic e-papers/what-child-abuse-and neglect>

Všetky formy fyzického a/alebo emocionálneho týrania, sexuálneho zneužívania, zanedbávania alebo nedbanlivého zaobchádzania alebo komerčného alebo iného vykorisťovania, ktoré vedú k skutočnému alebo potenciálnemu poškodeniu zdravia, prežitia, vývoja alebo dôstojnosti dieťaťa v kontexte vzťahu zodpovednosti, dôvery alebo moci. Zneužívanie a zanedbávanie detí sa bežne delí na päť podtypov:

- + fyzické zneužívanie
- + emocionálne/psychické zneužívanie
- + zanedbávanie

- + sexuálne zneužívanie
- + vystavenie rodinnému násiliu

V kontexte katolíckej cirkvi je tiež dôležité uznať duchovné zneužívanie* ako ďalší podtyp zneužívania.

Cirkevná autorita – znamená:

- diecézneho biskupa alebo arcibiskupa, ordinára ordinariátu, preláta osobnej prelatury latinskej cirkvi a eparchu eparchie východnej cirkvi;
- kompetentný orgán (bez ohľadu na názov funkcie), ktorý vykonáva službu riadenia rehoľných inštitútov v súlade s ich konštitúciami;
- v prípade poverených verejných právnických osôb kompetentný orgán v súlade s ich štatútmi;
- alebo vyššiu cirkevnú autoritu akejkoľvek inej služby v rámci cirkevného orgánu v súlade s jeho pravidlami.

Cirkevný orgán – znamená diecézu, rehoľný inštitút, poverenú verejnú právnickú osobu (PJP), vrátane ich zložiek, alebo združenie uznané za katolícke v súlade s kánonickým právom.

Cirkevné protokoly – znamenajú oficiálne postupy alebo systém pravidiel, ktoré riadia záležitosti Katolíckej cirkvi, napríklad apoštolský list *Vos Estis Lux Mundi*.

Civilný štandard – Civilný štandard (dokazovania) sa vzťahuje na povinnosť osoby zodpovednej za preukázanie prípadu. V rôznych situáciách existujú rôzne štandardy dokazovania.

Najbežnejší štandard dokazovania sa týka občianskoprávných konaní a je ním **miera pravdepodobnosti** (zahŕňajúca zásady z prípadu *Briginshaw v. Briginshaw*) – čo znamená, že je pravdepodobnejšie, že to, čo osoba tvrdí, sa skutočne stalo, než že sa to nestalo. (*Pre porovnanie: v trestných veciach je štandardom dokázanie viny nad rozumnú pochybnosť*).

Kňazi – zahŕňa biskupov, kňazov a diakonov.

Klerus a rehoľníci z iných krajín – znamená akéhokoľvek klerika alebo člena rehoľného inštitútu, ktorý je špeciálne prijatý alebo privítaný zo zahraničia cirkevnou autoritou alebo cirkevným orgánom.

Klerik – zahŕňa biskupov, kňazov a diakonov.

Klerikalizmus – znamená postoj voči duchovenstvu/rehoľníkom, ktorý sa vyznačuje nadmernou úctou a predpokladom ich morálnej nadradenosti. Zosnulý pápež František povedal, že k nemu dochádza, keď „klerici cítia, že sú nadradení, [a keď] sú vzdialení od ľudí“. Môžu ho „podporovať samotní kňazi alebo laici“.

Kognitívne postihnutie – znamená, že osoba má kvôli svojmu stavu problémy s pamäťou, učením sa nových vecí, koncentráciou alebo rozhodovaním, ktoré ovplyvňuje jej každodenný

život. Medzi príčiny dlhodobého alebo trvalého kognitívneho postihnutia patrí demencia, mozgová príhoda alebo poranenie mozgu.

Konflikt záujmov – znamená situácie (vnímané alebo skutočné), keď vzniká konflikt medzi úradnými povinnosťami osoby a jej súkromnými záujmami, ktorý by mohol ovplyvniť výkon týchto úradných povinností. Takýto konflikt zvyčajne zahŕňa protichodné zásady alebo nezlučiteľné želania alebo potreby a môže nastať, keď personál vykonáva viacero funkcií.

Zasvätený život/inštitút zasväteného života – je združenie veriacich v katolíckej cirkvi, ktorého členovia sa zaviazali dodržiavať evanjeliové rady čistoty, chudoby a poslušnosti prostredníctvom sľubov alebo iných posvätných záväzkov (ako je definované v Kódexe kánonického práva v kánonoch 573–730).

Okrem členstva v inštitúte sa zasvätený život môže žiť aj individuálne; katolícka cirkev uznáva ako formy individuálneho zasväteného života, ktoré nie sú členmi inštitútov, najmä pustovníkov a zasvätené panny.

Kultúrna bezpečnosť – znamená prostredie, ktoré je bezpečné pre ľudí všetkých etník a kultúrnych identít: kde nedochádza k útokom, spochybňovaniu alebo popieraniam ich identity, toho, kým sú a čo potrebujú. Ide o vzájomný rešpekt, spoločný zmysel, zdieľanie vedomostí a skúseností, vzájomné učenie sa, život a prácu s dôstojnosťou a skutočným načúvaním.

Dikastérium – znamená oddelenie Rímskej kúrie.

Dôstojnosť alebo právo na riziko – znamená umožniť jednotlivcom právo (alebo dôstojnosť) podstúpiť primerané riziko. Uznáva, že obmedzenie tohto práva môže brániť rastu jednotlivca, jeho sebavedomiu a celkovej kvalite života.

Znížená spôsobilosť – znamená, že ak dospelá osoba potrebuje urobiť rozhodnutie, ale nie je schopná uskutočniť ktorúkoľvek časť tohto procesu (uvedeného nižšie), má narušenú rozhodovaciu schopnosť. Proces rozhodovania má tri prvky:

- **pochopenie podstaty a následkov** daného rozhodnutia;
- **slobodné a dobrovoľné** rozhodnutie; a
- **oznámenie (komunikovanie)** rozhodnutia akýmkoľvek spôsobom.

Diecéza – znamená diecézu, arcidiecézu, ordinariát alebo osobnú prelaturu latinskej cirkvi a eparchiu východnej cirkvi.

Znevýhodnenie (osoby so znevýhodnením) – znamená osoby, ktoré majú fyzické, mentálne, intelektuálne alebo zmyslové postihnutie, ktoré v interakcii s rôznymi bariérami môže brániť ich plnej a efektívnej účasti na živote spoločnosti na rovnakom základe ako ostatní. (Článok 2, Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím.)

Rozmanitosť – znamená skupinu ľudí, ktorí majú rôzne rasové, etnické, socioekonomické a kultúrne zázemie a rôzne životné štýly, skúsenosti a záujmy.

Rozmanitá sexualita – označuje všetky rozmanitosti pohlavných charakteristík, sexuálnych orientácií a rodových identít, bez potreby špecifikovať každú z identít, správania alebo charakteristík, ktoré tvoria túto pluralitu.

Zneužívanie starších osôb – znamená jednorazový alebo opakovaný čin alebo nedostatok primeraného konania, ku ktorému dochádza v rámci akéhokoľvek vzťahu, kde existuje očakávanie dôvery, ktoré spôsobuje ujmu alebo utrpenie staršej osobe.

Emocionálne zneužívanie (dospelí) – je bežná forma zneužívania, ku ktorej dochádza v blízkych vzťahoch. Emocionálne zneužívanie je definované ako zneužívanie, ku ktorému dochádza, keď je osoba vystavená správaniu alebo konaniu zameranému na zabránenie alebo kontrolu jej správania s úmyslom spôsobiť jej emocionálnu ujmu alebo strach prostredníctvom manipulácie, izolácie alebo zastrasovania.

Emocionálne zneužívanie (deti) – pod emocionálnym zneužívaním detí rozumieme nevhodné verbálne alebo symbolické činy rodiča alebo opatrovníka voči dieťaťu a/alebo dlhodobý vzorec zlyhávania pri poskytovaní primeranej nefyzickej výchovy a emocionálnej dostupnosti dieťaťu. Takéto činy (konanie alebo zanedbanie konania) môžu poškodzovať sebaúctu dieťaťa alebo jeho sociálne kompetencie.

Vykorisťovanie – je úmyselné zlé zaobchádzanie, manipulácia alebo zneužívanie moci a kontroly nad inou osobou. Ide o využívanie inej osoby alebo situácie, zvyčajne (ale nie vždy) za účelom osobného zisku.

Vystavenie rodinnému násiliu – sa všeobecne považuje za formu psychického týrania, pri ktorej je dieťa prítomné (počuje alebo vidí), keď je rodič alebo súrodeneц vystavený fyzickému týraniu, sexuálnemu zneužívaniu alebo psychickému týraniu, alebo je vizuálne vystavené škodám spôsobeným osobám alebo majetku násilným správaním člena rodiny.

Finančné zneužívanie – zahŕňa nezákonné alebo neprimerané používanie alebo nesprávne spravovanie peňazí, majetku alebo zdrojov osoby. Krádež, podvod, falšovanie, sprenevera, nútené zmeny v závete, neprimerané odňatie rozhodovacích práv rezidenta a zneužitie plnej moci sú všetky formy finančného zneužívania alebo vykorisťovania.

Formácia – znamená program, ktorý pripravuje jednotlivcov na vysvätenie alebo zloženie sľubov a celoživotnú cestu na pozvanie Krista, aby hlásali a žili posolstvo evanjelia v rámci života Cirkvi.

Dobrá povest' – osoba s dobrou povest'ou je považovaná za osobu, ktorá splnila všetky svoje povinnosti v oblasti safeguardingu a nie je predmetom žiadnych obvinení, disciplinárnych konaní, sankcií ani pozastavenia výkonu funkcie.

Grooming (dieťa) – označuje vzorec správania zameraný na nadviazanie kontaktu s dieťaťom ako predstupeň k sexuálnemu zneužívaniu. Zahŕňa budovanie „špeciálneho“ priateľstva alebo vzťahu s dieťaťom. Grooming môže zahŕňať aj postupné ovplyvňovanie rodičov a iných dospelých s cieľom vyvolať v nich presvedčenie, že vzťah s dieťaťom je „normálny“ a pozitívny.

Grooming (dospelý) – je predátorské konanie, ktorého cieľom je manipulovať inú osobu do pozície, v ktorej je izolovanejšia, závislejšia, náchylnejšia k dôvere a zraniteľnejšia voči zneužívaniu.

Poručník – osoba (osoby), ktorá má zákonnú právomoc starať sa o osobné a majetkové záujmy inej osoby.

Inštitucionálne zneužívanie – znamená zneužívanie alebo zanedbávanie starostlivosti v rámci inštitúcie alebo špecifického prostredia starostlivosti. Možné príčiny inštitucionálneho zneužívania zahŕňajú:

- + „uzavretá“ kultúra v rámci cirkevného spoločenstva, kde sa nepodporuje transparentnosť;
- + nedostatok flexibility a možností výberu pre ľudí, ktorí využívajú túto službu;
- + nedostatočná kontrola minulosti a pohovorov s personálom;
- + nedostatočné školenie;
- + nedostatok ochranných politík a postupov;
- + nedostatočná podpora zamestnancov zo strany vedenia;
- + nedostatočný dohľad; a
- + nízka úroveň starostlivosti.

Laik – znamená členov katolíckej cirkvi a cirkevný personál okrem biskupov, kňazov, diakonov a rehoľníkov.

Vedúci pracovníci – zamestnanci, ktorí sú zodpovední za dôležité rozhodnutia v rámci cirkevného orgánu a/alebo ktorí vedú a koordinujú iniciatívy na zlepšenie cirkvi.

Mentor – znamená skúseného a dôveryhodného poradcu alebo osobu, ktorá poskytuje mladšej alebo menej skúsenej osobe pomoc a rady počas určitého obdobia.

Služba – znamená akúkoľvek činnosť v rámci kongregácie alebo vykonávanú členmi kongregácie, ktorá je autorizovaná formálnym menovaním a je určená na vykonávanie apoštolských a charitatívnych činností katolíckej cirkvi.

Zanedbávanie (dospelých) – je zlyhanie opatrovateľa pri zabezpečovaní základných životných potrieb osoby, o ktorú sa stará.

Zanedbávanie (dieťa) – znamená zlyhanie opatrovateľa pri zabezpečovaní základných potrieb na uspokojenie fyzických a emocionálnych vývojových potrieb dieťaťa. Fyzické zanedbávanie zahŕňa nezabezpečenie dostatočného množstva jedla, ubytovania, ošatenia, dohľadu, hygieny alebo lekárskej starostlivosti.

Páchatel' – osoba, ktorá priznala zneužívanie alebo ktorej zodpovednosť za zneužívanie bola stanovená súdom (trestným alebo civilným), zákonným alebo cirkevným konaním.

Pastoračná starostlivosť – znamená, keď jedna osoba nesie zodpovednosť za blaho inej osoby alebo za vieru spoločenstva. Zahŕňa poskytovanie duchovného poradenstva a podpory, vzdelávania, poradenstva, lekárskej starostlivosti a pomoci v čase potreby. Všetka práca, ktorá zahŕňa dohľad alebo vzdelávanie detí a mladých ľudí, je pastoračnou starostlivosťou.

Personál (cirkevný personál) – znamená duchovného, rehoľníka alebo inú osobu, ktorá je zamestnaná cirkevným orgánom alebo pracuje na základe zmluvy, subdodávateľskej zmluvy, dobrovoľne alebo bez nároku na odmenu.

Fyzické týranie – je nenáhodný fyzicky agresívny čin, ktorý vedie k fyzickej bolesti alebo zraneniu a ktorý môže zahŕňať fyzické donucovanie a fyzické obmedzovanie. Fyzické týranie môže byť úmyselné alebo môže byť neúmyselným dôsledkom fyzického trestu.

Predbežné posúdenie: keď je vznesené obvinenie, delegátka pre safeguarding v spolupráci s provinciálnou/regionálnou predstavenou zhromažďuje informácie o obvinenom, aby potvrdila alebo vyvrátila, či sa nachádzala v konkrétnej službe alebo na mieste, ktoré je uvedené v obvinení. To isté sa môže vzťahovať na obeť, napr. či bola v danom čase žiačkou školy CJ alebo Loreto.

Profesionálny/pastoračný dohľad – znamená profesionálnu činnosť, pri ktorej sa zamestnanci pod vedením supervízora venujú reflexii a učeniu. Dohľad pomáha zamestnancom pri plnení ich povinností v súvislosti s profesionálnymi štandardmi, definovanými kompetenciami pre ich úlohu a pochopením a implementáciou politiky a postupov cirkevného orgánu. V prípade klerikov a rehoľníkov pomáha profesionálny dohľad udržiavať hranice pastoračného vzťahu a zvyšuje kvalitu ich služby.

Program ochranného správania – je typ programu prevencie zneužívania a znamená vekovo primeraný štruktúrovaný vzdelávací program, ktorý má deťom a mladým ľuďom poskytnúť zručnosti a vedomosti na zvýšenie ich osobnej bezpečnosti.

Reflexívna prax – je technika profesionálneho rozvoja, ktorá zahŕňa premyslené zvažovanie vlastných skúseností pri uplatňovaní vedomostí v praxi. Očakáva sa, že to bude nepretržitý proces, v ktorom jednotlivec skúma skúsenosť, aby zistil, čo sa stalo a aká bola jeho úloha v tejto skúsenosti, vrátane správania, myslenia a súvisiacich emócií. Reflexívna prax umožňuje identifikovať potenciálne zmeny v prístupoch k podobným budúcim udalostiam s cieľom zlepšiť výkonnosť.

Náboženská kongregácia – znamená cirkevný orgán v rámci katolíckej cirkvi, ktorého členovia sa prostredníctvom náboženských sľubov zaväzujú viesť život v chudobe, čistote a poslušnosti. Spoločenstvá apoštolského života sa podobajú náboženským inštitútom v tom, že ich členovia tiež žijú spoločným životom. Neberú náboženské sľuby, ale žijú apoštolským

poslaním skupiny. V UGF sa pojem „náboženské inštitúty“ používa na označenie náboženských inštitútov, spoločenstiev apoštolského života a sekulárnych inštitútov.

Zasvätená osoba (rehoľník) – znamená člena inštitútu zasväteného života alebo spoločnosti apoštolského života.

Preskúmanie – môže znamenať interné alebo externé hodnotenie implementácie smernice pre safeguarding. Preskúmanie môže byť aj hodnotenie, ktoré je súčasťou procesu neustáleho zlepšovania, ku ktorému dochádza pri plnení odporúčaní vydaných počas auditu.

Profil rizika – znamená hodnotenie vzhľadom na kľúčové rizikové faktory v oblasti safeguardingu.

Komisia / Tím pre safeguarding – znamená komisiu zriadenú na radu a podporu vedenia vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa safeguardingu, vrátane vypracovania a realizácie implementačného plánu ochrany a koordinácie každoročných samoauditov na miestnej úrovni. Členovia komisie / tímu musia mať relevantné a rôznorodé odborné skúsenosti v oblasti safeguardingu.

Kultúra safeguardingu – znamená začlenenie safeguardingu do všetkého, čo robí Congregatio Jesu. Pri presadzovaní tejto kultúry budú mladí ľudia a dospelí v ohrození vedieť, že im niekto načúva a že majú podporu.

Vyhlásenie o záväzku k safeguardingu – znamená vyhlásenie o záväzku, ktoré popisuje odhodlanie kongregácie chrániť deti a dospelých pred ujmom. Formuje kultúru safeguardingu v rámci kongregácie.

Koordinátor safeguardingu – znamená osobu, ktorá presadzuje safeguarding a koordinuje implementáciu UGF a protokolov miestnej cirkvi v oblasti safeguardingu v rámci kongregácie. *(pre Congregatio Jesu - súčasť úlohy delegáta pre ochranu)*

Plán implementácie safeguardingu – znamená zdokumentovaný plán, ktorý jasne stanovuje kroky, ktoré sa majú v rámci Congregatio Jesu podniknúť na zabezpečenie zavedenia postupov safeguardingu. Zahŕňa opatrenia, stratégie, zodpovednosti, delegovanie právomocí a povinnosť skladať účty, a zároveň sleduje revíziu a dosiahnutý pokrok. Na tento plán dohliada tím pre safeguarding.

Smernica a postupy safeguardingu – znamenajú akékoľvek pravidlá a postupy Congregatio Jesu, ktoré sa zaoberajú prvkami ochrany detí a dospelých. Napríklad, ale nie výlučne:

- nábor (prijímanie členov/zamestnancov);
- manažment rizík;
- podnety a obvinenia; a
- prijateľné používanie online aplikácií.

Sexuálne zneužívanie (dospelí) – Sexuálne zneužívanie je forma sexuálneho napadnutia. Zahŕňa znásilnenie, nemravné napadnutie, sexuálne obťažovanie a sexuálne zasahovanie. Sexuálna aktivita s dospelou osobou, ktorá je nespôsobilá v dôsledku duševného alebo fyzického stavu (ako je napríklad demencia), ktorý narúša jej schopnosť udeliť informovaný súhlas, je definovaná ako sexuálne napadnutie/zneužívanie. Sexuálne napadnutie/zneužívanie zahŕňa prípady, keď jednotlivec silou, hrozbami alebo zneužitím autority spácha kánonický delikt alebo niekoho núti vykonávať sexuálne akty alebo sa im podrobiť. Sexuálne napadnutie je trestný čin.

Sexuálne zneužívanie (deti) – Sexuálne zneužívanie je forma sexuálneho napadnutia. Zahŕňa znásilnenie, nemravné napadnutie, sexuálne obťažovanie a sexuálne zasahovanie. Sexuálna aktivita s dieťaťom alebo s osobou nespôsobilou v dôsledku duševného alebo fyzického stavu, ktorý narúša schopnosť udeliť informovaný súhlas, sa definuje ako sexuálne napadnutie/zneužívanie. Sexuálne napadnutie/zneužívanie zahŕňa aj prípady, keď jednotlivec silou, hrozbami alebo zneužitím autority spácha kánonický delikt alebo niekoho núti vykonávať sexuálne akty alebo sa im podrobiť. Sexuálne napadnutie je trestný čin.

Duchovné zneužívanie – znamená zneužívanie osoby, ktoré sa odvoláva na náboženské presvedčenie a vieru danej osoby s cieľom spôsobiť ujmu. Duchovné zneužívanie sa môže vyskytnúť ako sekundárna skúsenosť so zneužívaním, ak je zneužívanie páchané niekým v pozícii duchovnej autority a dôvery v rámci Cirkvi, a môže mať negatívny dopad na spiritualitu osoby.

Tretie strany – znamená akúkoľvek osobu, skupinu alebo právnickú osobu mimo tela Congregatio Jesu, ktorá uzatvára zmluvy o poskytovaní služieb a zariadení s Congregatio Jesu alebo od nej.

Prechodné riziko – znamená krátkodobé riziko, ktorému sú vystavení ľudia v rôznych fázach svojho života: napr. keď je niekto zraniteľný z dôvodu:

- + smútku
- + úmrtia blízkej osoby
- + rozpad vzťahu
- + bezdomovectva
- + nezamestnanosti
- + finančné ťažkosti

Podpora zohľadňujúca traumy a zameraná na obeť – je rámec založený na silných stránkach, ktorý vychádza z piatich základných princípov:

- + bezpečnosť,
- + dôveryhodnosť,
- + voľba,
- + spolupráca a
- + posilňovanie.

Služby zohľadňujúce traumy nespôsobujú ujmu: nespôsobujú opätovnú traumy ani neobviňujú obeť za ich snahu zvládnuť traumatické reakcie a prinášajú posolstvo nádeje

a optimizmu, že zotavenie je možné. V službách zohľadňujúcich traumy sú preživší traumy vnímaní ako jedinečné osobnosti, ktoré zvládli svoje reakcie na prežité skúsenosti najlepšie, ako vedeli.

Zraniteľný dospelý – znamená akúkoľvek osobu vo veku 18 rokov a viac, ktorá je vystavená zvýšenému riziku zneužívania, napríklad osoby:

- + starší ľudia
- + so zdravotným postihnutím
- + trpia duševnou chorobou
- + ktorí majú zníženú schopnosť
- + ktorí majú kognitívne postihnutie
- + ktorí boli v minulosti týraní
- + ktorí čelia prechodným rizikám
- + ktorí pri prijímaní služby podliehajú nerovnováhe moci
- + ktorí sa identifikujú ako príslušníci prvých národov a/alebo domorodí obyvatelia
- + ktorí pochádzajú z kultúrnej a jazykovo rozmanitého prostredia
- + ktorí majú rôznu sexuálnu orientáciu
- + ktorí majú akékoľvek iné postihnutie alebo nepriazeň osudu, ktorá im sťažuje ochranu pred zneužívaním.

Nulová tolerancia – znamená záväzok k prevencii, hláseniu a riešeniu všetkých foriem zneužívania, nevhodného správania a zanedbávania v rámci Cirkvi. Tento postoj je hlboko zakorenený v učení Katolíckej cirkvi a odráža vrodenu dôstojnosť a hodnotu každého jednotlivca, ktorý je stvorený na obraz Boží.

„Nulová tolerancia“ vyžaduje proaktívne opatrenia na ochranu, rýchle a transparentné reakcie na obvinenia, trvalé odvolanie z ministerstva každého, kto bol odsúdený za sexuálne zneužívanie, a pastoračný prístup k starostlivosti o obeť, riadený milosrdenstvom, spravodlivosťou a hľadaním pravdy, aby bola zabezpečená bezpečnosť a posvätnosť všetkých členov cirkevného spoločenstva.

Šablóna na vypracovanie letáku pre obeť, ktoré prežili

Táto šablóna by mala byť prispôsobená podľa vášho vlastného kontextu a zdrojov.

Účelom letáku je, aby po stretnutí obeť s príslušným delegátom pre ochranu slúžili informácie ako užitočná pripomienka toho, aký bude postup v súvislosti s podaným obvinením (obvineniami) a aké zdroje môžu byť obeť ponúknuté zo strany kongregácie a/alebo aké miestne zdroje sú k dispozícii na mieste a potenciálne aj mimo cirkevného kontextu.

1. Vďaka

Vážime si vašu odvahu, s akou ste prišli hovoriť o zneužívaní, ktorému ste boli vystavení. Všetky obvinenia zo zneužitia berieme vážne a dodržiavame požiadavky povinného hlásenia.

2. Ďalšie kroky

Vysvetlili sme, že proces sa teraz začne (alebo sa už začal).

Prosím, upravte podľa potreby vzhľadom na obvineného.

Chápeme, že to môže byť dlhý proces, ale budeme vás informovať, pokiaľ to bude možné, ak to bude užitočné.

3. Kontaktná osoba

Ako sme vysvetlili, môžeme pre vás vymenovať kontaktnú osobu. Prosím, dajte nám vedieť, či si to želáte.

4. Čo vám môžeme ponúknuť

Na našom stretnutí sme vysvetlili, že vám môžeme ponúknuť úhradu terapie alebo poradenstva. Môžeme tiež uhradiť iné formy podpory, ako napríklad duchovné vedenie. Prosím, dajte nám vedieť, ak máte o to záujem.

Finančná kompenzácia/náhrada: na našom stretnutí sme o tom diskutovali a opäť vás prosíme, aby ste zvážili, či by ste chceli ďalšie informácie o tomto procese.

5. Ďalšie externé zdroje

Nižšie nájdete informácie o ďalších zdrojoch, ktoré by vám mohli pomôcť a ktoré nie sú spojené s Cirkvou ani s našou kongregáciou.

Uveďte kontaktné údaje zástupcu pre ochranu

Kontrolný zoznam pre riadenie prípadu obvineného

Šablóna

Upozorňujeme, že nie všetky kroky budú potrebné v každej situácii riadenia prípadu obvineného. A tiež nie nevyhnutne v tomto poradí. Mal by ho vyplniť delegát pre safeguarding a provinciálny/miestny predstavený.

AKCIA	ÁNO/NIE: DÔVOD(Y)	PODPIS DÁTUM (a označenie)
Starostlivosť a riadenie obvineného		
Obvinený bol odvolaný zo svojej služby		
Obvinený bol presťahovaný do inej komunity, ak je to vhodné		
Podpora obvineného		
Dohodnutý a podpísaný bezpečnostný plán		
Vhodná reakcia v prípade úmrtia obvineného		
Podpora pre rodinu a priateľov obvineného		
Podpora pre komunitu, z ktorej bol presťahovaný, ak je to vhodné		
Podpora pre prostredie, v ktorom došlo k zneužívaniu		
Povinné hlásenie	ÁNO/NIE: DÔVOD(Y)	PODPIS DÁTUM (a označenie)
Obvinenia nahlásené polícii/štátnym orgánom		
Informovaný provinciálny/miestny/generálny predstavený		
Informovaný delegát pre safeguarding		
Zasadnutie tímu/komisie pre safeguarding		
Informované ostatné príslušné agentúry alebo zamestnanci		

Dobré vedenie záznamov		
Vymenovaný kontakt s políciou		
Predbežné vyšetrovanie začaté a pozastavené		
Poradenstvo v oblasti kánonického práva		
Právne poradenstvo		
Informovanie poisťovne		
Informovaný biskup/diecézna komisia pre safeguarding		
Komunikácia	ÁNO/NIE: DÔVOD(Y)	PODPIS DÁTUM (a označenie)
Mediálne vyhlásenie pripravené		
Kontaktná osoba pre médiá		
Komunikácia s komunitou?		
Komunikácia s provinciou?		
Akákoľvek iná komunikácia?		
Plánovanie do budúcnosti	ÁNO/NIE: DÔVOD(Y)	PODPIS DÁTUM (a označenie)
Advokát(i)		
Finančná kompenzácia		
Súdne konanie?		
Znovuotvorenie predbežného vyšetrovania		

ⁱ Deklarácia Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa Článok 1

ⁱⁱ Vos estis lux mundi 2023

ⁱⁱⁱ Rámec univerzálnych usmernení Strana 30 Predbežná verzia 2024

^{iv} Definícia sekundárnej traumy je uvedená v glosári.

^v Toto je možné vyplniť čo najskôr, aby sa zistili skutočnosti súvisiace s obvinením. Ďalšie informácie nájdete v slovníku.

^{vi} Druhy zneužívania definované diecézou Menevia Wales UK

^{vii} Z UGF vydaného PCPM v marci 2024

^{viii} Vzorový príklad hodnotenia rizika od Škótskej cirkvi, Spojené kráľovstvo

